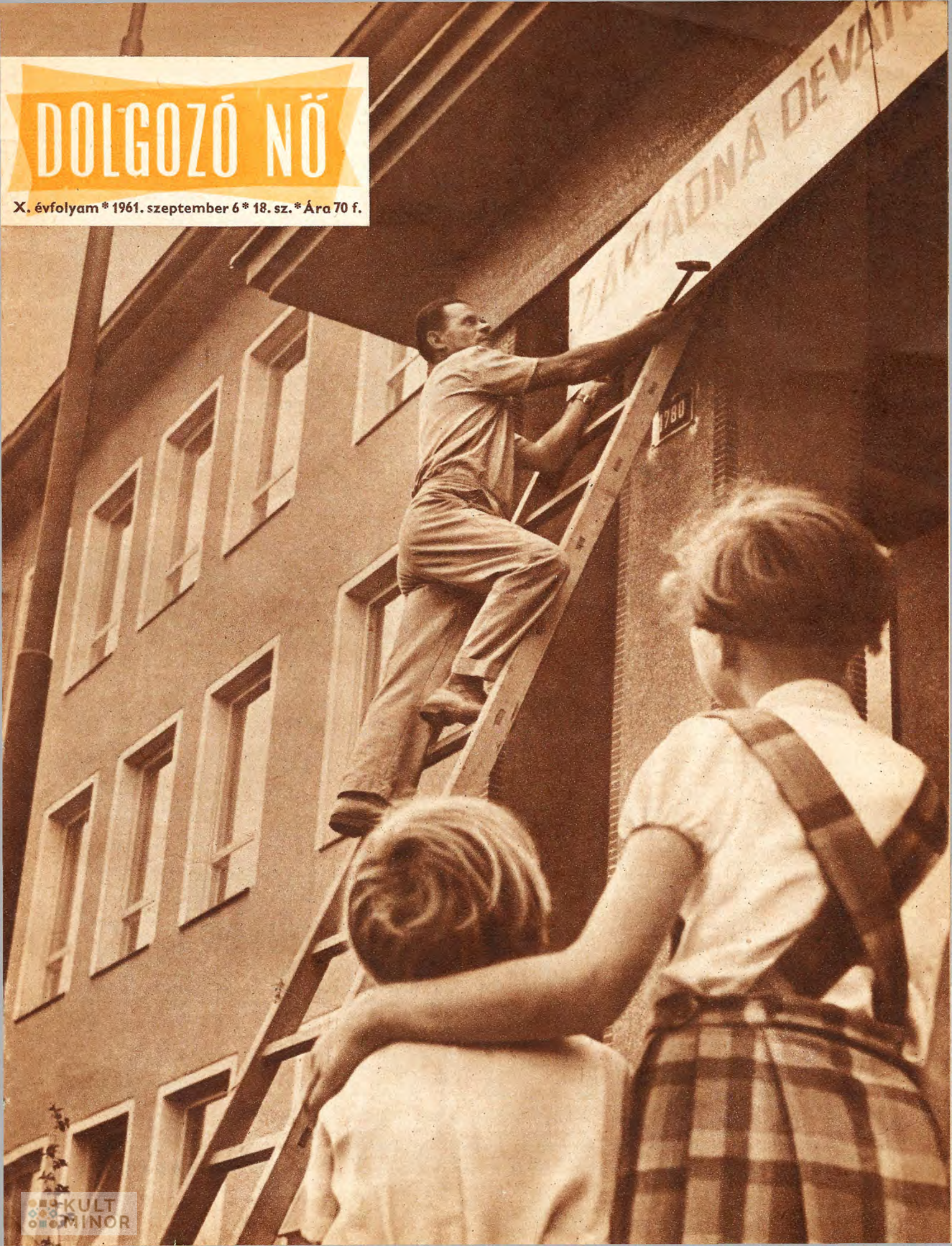

DOLGOZÓ NŐ

X. évfolyam * 1961. szeptember 6 * 18. sz. * Ára 70 f.

Gondos kezekben. Négy hónapos volt ez a kisgyermek, amikor az anyja elhagyta és átment Nyugat-Berlinbe.

(Foto: Lotti Ortner, Berlin, NDK)

szenves alakokkal, akik kihívóan — mintha felsőbbrendű lények lennének — ültek a vendéglőkben, kávéházakban, tele szájjal ettek; mohón vásárolták a szocialista szektor termékeit és élvezték az általuk lenézett, az „elnyomott” nép közös vívmányait. Ismertem olyan családokat, ahol a családfenntartó Nyugat-Berlinben dolgozott, s a család Kelet-Berlinben gyönyörű négyszobás lakásban lakott. (Tudvalevő, hogy Kelet-Berlinben a háború pusztítása következtében a hatalmas építkezés ellenére is nagy probléma a lakás.) A férj nyugati márkában kapta a fizetését, átváltotta keleti márkára és így a négyszeresét kapta érte. Olcsó házbért fizetett, élvezte a közszolgáltatást, bőségesen, olcsón táplálkozott, gyermekei szocialista iskolába jártak — ingyen. Jutott arra is pénze, hogy fényképezőgépeket stb. vásároljon, ezeket átvitte Nyugat-Berlinbe, ott drágán eladta, s a kapott pénzt ismét átváltotta. Így természetesen olyan színvonalon élt, amit sokan „irigyeltek”. Egy új, gyönyörű luxusszanatóriumnak is beillő „Feierabendheim im Helmut Lehmann Berlin-

A miről beszélni kell...

Azt hiszem, mindnyájan úgy vagyunk, hogyha nehéz a szívünk, jólesik elbeszélgetni egymással és könnyíteni a lelkünkön, drága asszonytársaim és anyák! Ezekben a napokban bizonyára bennetek is felvetődik az elmúlt háború minden borzalma — hisz nincs közöttünk olyan, aki nem érezte volna ezt a saját bőrén, sőt, talán még ma is viseli következményeit.

Amikor 1945-ben a szovjet hadsereg felszabadított bennünket és az ötéves rettegés, fizikai és lelki szenvedés után újra szabadon fellélegeztünk, valóban emberek lettünk, mindnyájunkban egy határozott kívánság lett úrrá — SOHA TÖBBÉ HÁBORÚT! Nem tudtuk elképzelni, hogy akadhat még olyan ember, aki nem így érezne és gondolkodna. Az elmúlt 16 év alatt azonban — amilyen szépen éltünk és előre haladtunk, ahogy fejlődött gyönyörű hazánk és mind több jutott számunkra a bőség sarujából, — tudatosítanunk kellett azt a tényt, hogy az ördögi erőket a töke, a más népek leigázására törvő hatalmak újra életre keltették és mindjobban éreznünk kellett, hogy veszélyben forog a béke. Egyszerre rádőbentünk, hogy a térdreknyszerített és letört fasizmus, amely szörnyű eszközeivel végignyomorította egész Európát és amelyet minden becsületesen érző ember, politikai és vallási meggyőződésére való tekintet nélkül elítél — sőt halálra ítél — ismét feltámadt és ugyanazokkal a jelszavakkal, módszerekkel, eszközökkel dolgozik és fenyegeti az egész világot, mint 16 évvel ezelőtt. És ugyanúgy, mint ahogy a második világháború kitörése előtt ismét Németországban, pontosabban Nyugat-Németországban, velünk közvetlen szomszédságban van a tűzfészeke. A rádióban, a televízióban és a sajtóban megint a Németországból jövő híreket hallgatjuk a legnagyobb érdeklődéssel. Mint egy kaleidoszkópban, úgy elevednek fel lelki szemeink előtt legdrágábbjaink, szép otthonunk, és feltör bennünk egy kiáltás: VAN ERÖNK megakadályozni azt, hogy ismét pusztítsanak, kínozzanak bennünket, elpusztítsák gyermekeinket, rabolják, zsákmányolják azt, amit közösen építettünk, alkotunk. Ez az erő elsősorban a Szovjetunió ereje és a köréje tömörülő szocialista tábor egységének ereje. Lépten-nyomon érezzük, hogy a Szovjetunió kommunista pártja és kormánya, egész népe milyen erőfeszítést fejt ki, hogy tárgyalások útján oldják meg a nemzetközi problémákat.

Két különböző világ, két különböző társadalmi rendszer áll egymással szemben. Az egyik az aranyborjú megszállottja, reszket a töke hatalmáért — „antikommunizmussal”, „szabadsággal”, „emberiességgel” és más hamis maszlaggal kendőzi valódi törekvéseit, fegyvert csörtet, atommal fenyeget. A másik, a szocialista tábor az igazi emberiséget — mindent az emberért, az ember jólétéért, a békéért —, a kultúra, a művelődés és az építés legszebb távlatait tűzte zászlájára. Az atommal gyógyít, űrhajókat röpít a kozmoszba és gazdagítja a tudományt, az egész emberiség közös kincsét.

Ennek a meggyőződésünknek köszönhetjük azt, hogy nincs sorainkban pánik, háborús hisztéria és mint egy jó kormányos kezében haladó, jól épített hajón, úgy érezzük magunkat, és ezzel a nyugodt tudattal haladunk előre, fegyelmezetten dolgozunk. Tudjuk, hogy amit a Szovjetunió Kommunista Pártja és kormánya ezekben a napokban tesz, s mely intézkedéseket a mi hazánk, Csehszlovákia Kommunista Pártja és kormánya teljes odaadással támogat, az helyes, és részünkre, minden ember és minden anya részére a legjobb.

Nem vagyunk hajlandók és nem fogunk egy lépéssel sem meghátrálni az agresszorok elől. Jól emlékszünk még az 1938-as, 1939-es, 1940-es évekre, hogy mit ígértek az akkori vezetők és mi lett a valóság. Hallottuk a fasiszta agresszorok csizmáinak kopogását Prága és Bratislava utcáin. Most meg kell állítani őket, hogy egy lépést sem tehessenek felénk. Azt hiszem, mindnyájunk érzéseit fejezem ki, ha kijelentem: harccal és becsülettel fogunk ellenállni. Az agresszoroknak, a volt hitlerista SS-vezetőknek, tábornokoknak, háborús bűnösöknek és gyilkosoknak éreznünk kell erőnket és azt, hogy igazságunk és magasabb erkölcsünk tudatában megtorpanásra fogjuk kényszeríteni őket.

Nagy megnyugvással vettük tudomásul, hogy végre az NDK kormánya gyors és helyes intézkedéssel megszüntette Berlinben az áldatlan helyzetet és lezárta Kelet-Berlin határait. Hisz ez a mi ügyünk is.

Három hetet töltöttem az ősszel az NDK-ban s minden szép élményem mellett Berlin erőszakos széjjelszakítása foglalkoztatott a legjobban az egész idő alatt. Lépten-nyomon találkoztam a Nyugat-Berlinből djtáró, nekünk oly idegen és ellen-

Friedrichshain” (pihenés háza) előregedett szülőkkel találkoztam, akiknek a gyermekei Nyugat-Berlinben éltek, dolgoztak és egyáltalában nem törődtek az öregekkel, hiszen az agyonragalmazott szocialista állam nagyszerűen gondoskodik róluk. A szülőthonokban Nyugat-Berlinben élő és dolgozó leánygyermek szültek, mert hisz a szocialista államban a szülés ingyenes, a gyermekekről való gondoskodást az állam biztosítja és — itt-hagyták a gyermekeket. Ebbe sehogy sem tudtam belenyugodni és nem tudtam megérteni. — Hogyan tűrhetik ezt? — kérdeztem az öntudatos elvtársaktól. A válasz egyszerű volt: „A békéért, az egységért”. — Ugyanígy jöttek át kémek, felforgatók is.

Ime, ők Kelet-Berlinben túrték ezt, de a nyugati gangszterek kihasználta a kelet-berlini kevésbé öntudatos lakosság gyengeségét és megkezdődött az embervadászat. Fejldj ellenében átcsalni a kelet-berlini mupkásokat, szakembereket. — 2000 márkától felféle fizettek egy embernek, ha átjött. Hasonló módszerek ezek, mint 1956-ban Magyarországon voltak. Így gyengítették NDK gazdaságát. Sokan elhagyták gyermekeiket, feleségüket és átmentek a „paradicsomba” és táborban találták magukat. Rövidesen rádőbennen, mit tettek és keserves könnyeket hullatnak majd. Kelet-Berlinben hagyott családjukról, mint jó szülő, gondoskodik a szocialista állam, de ők számoljanak el lelkiismeretükkel mint hazaárulók és saját népük ellenségei.

Hosszúra nyúlt beszélgetésünk, de oly jól esett. Bizalommal és nyugodt lélekkel dolgozunk tovább és magyarázzuk meg a helyzetet azoknak, akik talán nem értik. Mi, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság anyái és asszonyai jó helyen élünk, velünk az igazság, győzni fogunk!

Turiháriay

BÉKÉT!

Egy anya vagyok a sok közül, aki átélte a háború borzalmaival. Egy vagyok azok közül, akik szilárdan kiállnak a békéért való harcban.

Két kisgyermekem van, akik nem tudják, mi a háború. Azt akarom, hogy ne is tudják meg. Ők boldogan élnek, nem ismerik a nyomort, szocialista államunk jólétet biztosít nekik.

Nézzenek két gyermekem ártatlan arcára, boldog tekintetére. Azt akarom, hogy örökké ez a mosoly viruljon arcukon, azért küzdök, hogy gyermekeim örökké békében éljenek.

Most a fasiszták, Nyugat-Németország, ismét fegyverkezik, készül, hogy tönkretegy az életet, boldogságunkat, hogy családokat tegyen szerencsétlenné, gyermekeket árvákká, édesanyákat özvegyekké.

Mi, asszonyok, nem akarunk többé síró gyermekeket látni, nem akarunk újabb pusztulást. Szilárdan kiállunk Hruscsov elvtárs, a szovjet kormány békeakarata mellett. Követeljük a német békeszerződés megkötését, a teljes leszerelést – a világbékét.

Egy anya vagyok csak a sok közül, de remélem, hangom a többi édesanyáéval együtt elhallatszik azokig, akik országok, népek sorsát intézik és vágyam találkozik milliók békevágyával, hogy közös akaratunkból kiviruljon az örök béke.

VARGA MÁRTONNÉ

TILTAKOZÓ HATÁROZAT

Mi, Péder község asszonyai határozatunkkal a világ békeszerető emberei millióinak követeléseire csatlakozunk:

Gyermekeink nevében, akiknek arcán boldog élet mosolya ragyog – követeljük a német békeszerződés megkötését, a teljes leszerelést, a világbékét!

Elég volt már a pusztító háborúból, özvegyek, árvák jajszávából. Dolgozni akarunk, örülni gyermekeink első lépésének, fejlődésének. Nem engedjük, hogy az élet örömet elrabolják tőlünk! Nem akarunk halált, életet akarunk! Követeljük az ember élethez, boldogsághoz való jogát, a világbékét!

Péder asszonyainak nevében:
Alžbeta Štiavnická

Egyszerű munkásasszony vagyok

a politikához sem értek nagyon. De azt tudom, hogy nem szabad háborúnak lennie – mondja, miközben leállítja a szalagot, s az edények meg ő is megpihennek egy kicsit.

— Él anya és feleség a földön, aki nem gondolna borzadva a háborúra? Az én férjem rokkantan tért vissza a háborúból s mindig azt hittük, soha többé nem lesz már ilyen pusztulás a világon.

Hallom, Nyugaton is nagyon sok a kéz- és láb nélküli ember. Hát ez nem emlékezteti őket arra a szörnyűségre, melyet már egyszer a világra zúdítottak? Újból háborút akarnának? Azt hiszik talán, hogy az ő fiaikat megkímélné egy világégés?

— Négy fiam, egy kislányom van nekem is. Jani éppen katonai szolgálatát teljesíti, a többiek is sorra következnek majd. Nem, rá gondolni is borzalmas, hogy háború legyen! Kössék meg a békeszerződést, hallgassanak a Szovjetunióra s hagyjanak bennünket nyugodtan, békében élni és dolgozni.

— Nézzék, milyen szép edényt készítettünk. Gyártmányaink az egész világot bejárják. Talán ezek viszik el békevágyunkat azokhoz az anyákhoz, akik megkapják őket, talán megérik, hogy nekik is harcolni kell a békéért.

BÁR IGAZA VOLNA ŽILIZOVÁ ANNÁNAK,
A FÜLEKI KOVOSMALT MUNKÁSNŐJÉNEK!

TILTAKOZÓ HATÁROZAT

Mi, želiezovcei anyák, akik egyetlen óhajjal élünk, hogy gyermekeink békében nevelhessük szocialista hazánk egészséges fiaivá, tiltakozunk a háborús bujtogatók újabb mesterkedései ellen és követeljük a német kérdés békés megoldását.

Gyermekeink ma nyugodtan, gondatlanul játszanak, boldog az életük. Mi, anyák, nem engedhetjük, hogy ezt a boldogságot megzavarja valami. Nem akarjuk, hogy csengő kacagásuk egetverő sikollyá változzon. Elítéljük a háborús bujtogatókat. Nekik nincs gyermekük? Nem fáj a szivük, ha arra gondolnak, mi vár a világ összes gyermekeire háború esetén!?

Hruscsov elvtárral, a Szovjetunióval és az egész békétáborral együtt mi is a világ béke megteremtését akarjuk. Ugy dolgozunk, hogy mi is hozzájáruljunk a harmadik ötéves terv négy év alatti teljesítéséhez, hogy ezzel is szilárdítsuk a világ békét.

A želiezovcei nőbizottság

GYERMEKEINK NEVÉBEN!

GÁLY OLGA:

NEM ENGEDJÜK

Asszonyok, ha érzünk még
lelkünkben erőt,
nem hajthatunk fejet a háború előtt.
Ne engedjük,

hogy ifjú nemzedékek,
kik öleink kinjából kaptak életet,
kiknek ajkán mézes öröm csordul,
űzött, ejtett vadként hulljanak a sorból.
Hogy markába zárjon
örült szorítással a fasiszta járom,
hogy érző szívünket üresre kifossa
és igaz hitünket csizma megtapossa.

Asszonyok, hisz' van már,
amiben reméljünk!
Asszonyok szerte a világban, ne féljünk!
Ha kell, törjünk össze puskát, tankot, ágyút,
gépfegyvert, bombázót, — vállalj ami rád jut
te asszony, te anya, kinek gyermekére
vicsorogtja fogát a háború réme —
ugye, nem engedjük?

Nem puszta szó csupán

A kechneci EFSZ-nek a legtöbb hasznát a tehénállomány hozza

Tóth Erzsébet fejő nő nyolc gyermek édesanyja. Ez azonban nem akadályozza őt abban, hogy munkáját a legjobban végezze

Most, amikor a kommunizmus építésének nagy tervén ámul a világ és dolgozik a szovjet nép, kell, hogy munkánknak újabb lendületet adjunk és számot vessünk, hogyan váltjuk be ígérletünket, miszerint harmadik öt-éves tervünket 4 év alatt teljesítjük, s ezáltal hazánkban is meggyorsítjuk a fejlett szocialista társadalom kiépítését. Tudatosítanunk kell, hogy jó munkánkkal erősítjük a szocialista tábor erejét. Nagy örömmünkre szolgál, hogy becsületes munkájukkal mindenütt kitűnnek az asszonyok. Nézzünk meg egy szövetkezetet, mely feladatait jól teljesíti, hogyan dolgoznak ott az asszonyok és milyen szerepük van a terv teljesítésében.

• • •

Szlovákia délkeleti határán fekszik Kechnec község. Amennyire kicsi, annyira híres eredményeiről. S nemcsak a kelet-szlovákiai kerületben, hanem az egész országban. Már ez év első felének értékelése megmutatta, hogy ez évben is a járás legjobb szövetkezete. Szarvasmarhaállomá-

nyának tervét 108,5, a szarvasmarhahús felvásárlásának tervét 174,4, a sertéshúst 135,2, a tejét 117,8, a tojását 101,4 %-ra teljesítette.

Az első félévben egy ha mezőgazdasági területről átlagosan 25 kg marhahúst, 150 liter tejet, egy hektár szántóföldterületről pedig 48,7 kg sertéshúst és 163 tojást adott a dolgozók asztalára.

Szép eredmény, melyet a szövetkezeti dolgozók becsületes munkájával értek el. Sok jó dolgozó van a kechneci szövetkezetben. A jó eredményekhez nagyban hozzájárul a haszonhozam utáni prémiumrend-

szér és a már második éve érvényben levő szilárd jutalmazás.

Sándor Jolán és Szilvási Ágnes anyakocagondozók az első félévben átlagosan egy anyakocától hét malacot választottak el. A malacelhullást nem egészen 3 %-ra csökkentették. Az elválasztott malacok közül vándorolnak át Szabó Erzsébethez, aki egy maga 200 darabot gondoz egészen 40 kg-os súlyig, s e fiatal malacoknál eléri a 0,36 kg-os napi súlygyarapodást. Tőle kerülnek át Csabala István bácsihoz, ahol napi 0,57 kg-os súlygyarapodással elérik a legjobb hússertéssúlyt, átlag 89 kg-ot.

A kechneci EFSZ azok közé a szövetkezetek közé tartozik, ahol a legtöbb jövedelmet a tejtermelés hozza. Az első félévben egy tehéntől átlagosan 606 liter tejet adtak a közellátásnak. Sok gondjuk van még a tehenek TBC-betegségével. Ezért minden egészséges üszöborjút mindjárt az ellés után elkülönítik az anyjától, mert sajnos, a tehenek között eléggé elterjedt a TBC. Ennek a betegségnek a terjedése ellen küzd Pásztor Rozália és Vajda Erzsébet. Jelenleg 30 borjút gondoznak nagy szeretettel egészen 110-kg-os súlyig. Szerintük a borjú nevelésénél a legfontosabb az első 2-3 hónap, hogy ellen tudjanak állni mindennemű betegségnek, így a TBC-nek is.

Prekop tehéngondozó- és fejőházaspár együtt dolgozik a szövetkezetben. Az első félévi fejési átlaguk 7,7 liter tej volt. A tej zsírtartalma pedig 3,69 %. A házaspár fizetése januárban 1433 Kcs, márciusban 1828, júliusban pedig 2493 Kcs volt. Ebből is láthatjuk, hogy a második félévet is szép eredménnyel kezdték, hiszen fizetésüket a tejmennyiség után kapják. Tóth Erzsébet fejő nő sem marad el a többi asszony mögött. Nyolc gyermek édesanyja, de amint mondja, ez még jobb munkára ösztönzi. Hiszen nemcsak jelenleg biztosít a szövetkezet jó megélhetést egész családjának, hanem a jövőben is itt dolgoznak majd gyermekei s a jó szövetkezetben számukra is könnyebb lesz az élet.

Ezen szép eredmények bizonyítják, hogy a kechneci EFSZ-ben nem pusztá szó az ígérlet, hanem valóság. Megígérték, hogy négy év alatt teljesítik a harmadik öt éves tervet. Szavukat állják is.

Iván Sándor levele nyomán

(Fényképezte: I. S.)

Az édesmostohák: Pásztor Rozália és Vajda Erzsébet borjúgondozók

Szabó Erzsébet keze alatt gyorsan nőnek a malacok

Mint tavaszi eső után az új vetés, úgy sarjad és erősödik szerte az országban, szövetkezeteinkben a szocialista munkabrigádok mozgalmá. Mezőgazdasági dolgozóinknak az a céljuk, hogy harmadik ötéves tervünket négy év alatt teljesítsék, a mezőgazdasági munkák módját és eredményeit az ipari termelés, a falu kulturális életét pedig a város színvonalára emeljék. Sokszor elhangzik a kérdés: Mit kell tennünk, hogy mindezt elérjük?

A választ megadta Balázs elvtárs, a Szlovák Nemzeti Tanács mezőgazdasági osztályának dolgozója a Csehszlovákiai Nők Szlovákiai Bizottsága által rendezett gyűlé-

VÁLJÉK

TÖMEGMOZGALOMMÁ...

sen, melyen részt vettek Szlovákia mindhárom kerületéből a szocialista munkabrigádok női vezetői.

A kenyérgabona termelését az 1960. évhez viszonyítva 50%-kal kell növelni. A kukoricatermést 30%-kal, a hústermést 50%-kal kell gyarapítani 1965 végéig. Míg tavaly a búza átlagos terméshozama 18,5 q volt hektáronként, 1965-ben 25 q-nak kell lennie. A többi gabonafélékből pedig 23 q-nak. Burgonyából 83 q helyett 170 q-t, cukorrépából 280 q helyett 305 q-t kell elérnünk.

Az állattenyésztésben is növelni kell a termelést. Ezért nagyon fontos, hogy elérjük a tervezett tehénállományt, s a fejési átlagot országos méretben 1750 literrel 2300 literre növeljük.

Hogy a föld többet teremjen, erre a leghatásosabb mód a jó vízgazdálkodás mellett a föld televénytartalmának a növelése – a komposztolás. Célunk, hogy 1965-ig szántóföldjeinkre hektáronként 8 m³ komposztot készítsünk. Ebben a munkában az ifjúsági munkabrigádok szép eredményeket értek el. Például a seneci járásban egy hektárra 4 m³ komposztot készítettek. Ez évben eddig 3,5 m³-t értek el. Az év végéig még alkalmuk nyílik a tavalyi eredményt túlszárnyalni. Az ifjúság munkakezdeményezése mindjobban előretör mezőgazdaságunkban. Pl. a Banská Bystrica-i kerületben 11 trágyalégeldőztető telepet létesítettek. Így az eddig kármentes trágyalével ez idén gyönyörű eredményeket érnek el a takarmánytermesztésben.

Tehát az új módszerek alkalmazásával lehet megoldani a mezőgazdaság problémáit. Már eddig is nagy teret hódított a komplex gépesített brigádok szervezése.

Ehhez természetesen szükséges a mezőgazdaságban dolgozók szakképzettsége, hogy a munkaszakaszukon előforduló bármely munkát el tudják végezni, vagyis gazdálkodni tudjanak a saját portájukon.

Mindezen feladatok tudatában szövetkezeteink 3/4 része vállalta, hogy a harmadik ötéves tervet 4 év alatt teljesíti. Hogy ebben milyen nagy szerepük van a szocialista munkabrigádoknak, az a felszólalásokból is kitűnt.

Az észak-morvaországi kerületből jött vendégek értékes tapasztalatait mindenki jól emlékeztette véste. Különösen a Místek-i EFSZ szocialista munkabrigádja vezetőinek beszámolóját a meleg élesztős itatásról s ennek folytán a jó fejés eredményeiről.

Safariková elvtársnő Palárikovóról színes képekben ecsetelte a brigád életét és azt, mennyire vágnak megmutatni a szövetkezet valamennyi tagjának, hogy milyen eredményt érhetnek el a szocialista módon élő és dolgozó emberek.

Sedlákóvá Emília elvtársnő, a Csehszlovákiai Nők Szlovákiai Bizottsága elnökségének tagja értékes felszólalásában a szocialista munkabrigádok erkölcsi kötelességeiről, a tanulás szükségességéről beszélt és a Szovjetunió Kommunista Pártjának programtervezetét alkalmazta a szoc. munkabrigádok munkájára.

Jó érzés tölti el az embert, amikor látja, mennyi embert ragadott magával a szocialista munkabrigádokat annyira jellemző lelkesedés. Idősebbek és fiatalok egymás után szólaltak fel brigádjuk nevében.

A batizovcei asszonyok elhozták a Tátra aljai fejtőnk üzenetét: – Ránk számíthatok. A Stará Túra-i kertészetben dolgozó

szocialista munkabrigád megfogadta, hogy 3 év alatt teljesíti a harmadik ötéves tervet, – lesz elegendő zöldség.

A rudníki sertésnevelők négy év alatt annyi malacot nevelnek fel, amennyit az ötéves terv előír. Čabáková elvtársnő, a kamenicai EFSZ szoc. munkabrigádvezetője arról számolt be, hogy a sertéseknél elérték a 70 dkg-os napi súlygyarapodást. Murányi Irma Jesenskéről pedig biztosította a jelenlevőket, hogy a vállalt 500 q-s cukorrépa hozamot el is érik. Tudják, hogy kell a cukor az államnak.

Amint láttuk, a szocialista munkabrigádokban nincs hiány a munkalelkesedésben. Azonban észrevehetően keveset beszéltek az asszonyok a brigádok kulturális életéről. Egy-egy kirándulás, könyv olvasás vagy mozilátogatás nem elegendő.

A brigádok tagjai szakképzettségének növelése, a falusi kultúra általános fellendítése is feladata a szocialista munkabrigád tagjainak. Mert nemcsak a jó terméshozamokért kell harcba szállni, hanem a kultúráért is, a munkahelyünkön, falunkban, otthonunkban, magánéletünkben. Legközelebbi összejövetelünkön erről is szeretnék beszámolót hallani.

Sz. E.
(Foto: Kedro)

A Nitrianska Streda-i és a sásovai lánybrigádok vezetői eszmecsere-t folytatnak

Szép város Bratislava, állapítják meg a csehszlovákiai szocialista munkabrigádok vezetői

Kedves Boris néni!

Nem volt szándékomban a levélírást, de ahogy újra átgondoltam a közöttünk lefolyt beszélgetést, mégis tollat vettem a kezembe. Talán még emlékszik, hogy mikor találkoztunk, félig tréfásan panaszkodta, hogy — a mi falunkról sose írtok az újságban! Én erre azt válaszoltam, hogy írjanak maguk a saját falujukról!

Boris néni kicsit furcsának találta ezt a kijelentést, mert csodálkozva megkérdezte — de fiam, ki írna a mi falunkból? Például maga, Boris néni — feleltem. Boris néni ekkor ezt válaszolta: Egyszerű parasztasszony vagyok én, fiam, még a helyesírást sem tudom rendesen. Nincs nekem időm arra, hogy nekiüljek a levélírásnak, hogy gondolkozzam rajta, én csak úgy tudok írni, ahogy beszélek.

Ha tudná, kedves Boris néni, mennyi egyszerű parasztasszony levelezőnk van nekünk! Az idős Dékány néni, vagy Zalabai Ferencné, meg a többiek, ugyanolyan asszonyok, mint maga. Az ő falujukról talán mi írunk? Nem! Ha valamilyen nevezetes esemény történik községünkben, ha kedves élményük van — megírják. Hogy levelüket csak ceruzával írják? Vagy egy betűvel több, vagy kevesebb került egy szóba? A javítás, az egyszerű szavak csiszolt mondatokba öntése a mi feladatunk.

Ne féljen, kedves Boris néni, vegye csak kezébe nyugodtan a ceruzát, és ha nem is finom levélpapírra — ott van a füzete, amibe a munkaegységeket jegyzi, tépjen ki belőle egy lapot és írjon. Mikor találkozunk, azt mondta, nemsokára új óvodát kapnak a kicsik falujukban. Már biztosan abban hancúroznak, játszanak. Irja meg, milyen, szép-e, örülnek-e neki a gyerekek és a szülők, hogy a nőbizottság megvette-e a játékokat, amit ígért. Azt sem tudom még, hogyan sikerült a CSISZ tagok fellépése, amire a lánya olyan izgalommal készült!

Minden asszonynak azt ajánlhatom csak, amit most Boris néninek — akinek az a panasz, hogy keveset, vagy sohasem ír róluk az újság, hogy — írjanak ők, minden levelet szeretettel várunk. Igaz, Boris néni azt mondta, jégszekerényt vesznek a prémiumból, amit Béla bácsi a sertések etetésében elért jó teljesítményéért kapott. Megvették-e már, s jó e? Irja meg!

Várjuk levelét, s maradunk

elvtársi üdvözléttel:

a szerkesztőség

Nekik is köszönhető

A Malý Pesek-i szövetkezetben a nők egyenrangú félként veszik ki részüket a munkából, így nincs fennakadás a mezőgazdasági munkák időbeni elvégzésénél.

Az ideai aratásban és cséplésben derekasan részt vettek az asszonyok. 15 napig csépeltek fennakadás nélkül. Napi 110 mázsa gabonát mértek zsákokba minimális férfisegítséggel.

A képen látható két nő, Vančová Margita és Petrášová Helena a gabona mérésénél és zsákba rakásánál dolgozott. Rajtuk kívül még hét asszony dolgozott ennél a cséplőgépnél. Nekik is köszönhető, hogy a szövetkezet jó gazdasági eredményeket ér el, hogy egyre fejlődik és gazdagodik a szövetkezet.

Sümegh Lajos, Levice

Jó szervezéssel

A želiezovcei művelődési otthon jól összeállított műsorral járta az aratás, cséplés alatt a falvakat, hogy a munkában élenjáró kombájnosokat, traktorosokat, brigádosokat esténként dallal, táncsal köszöntésék.

Tóth Károly, elvtárs, a művelődési otthon vezetője mint az elmúlt évek folyamán, most is jó szervezéssel biztosítja az állandó kulturális tevékenységet, a dolgozók számára a szórakozást.

Andriskin József, Želiezovce

A szebb holnapért

A biskupicei szövetkezetben is elkészítettek a gazdálkodás félévi mérlegét, amelyben számos jelentős eredményt találhatunk.

Az EFSZ az első félévben 153,70 mázsa hús kitermelésére illetve felvásárlására kötött az állammal szerződést. Ezzel szemben 202,83 mázsa húst adott el az államnak, vagyis tervét jóval túlteljesítette.

— E szép sikerben részük van a sertések mellett szorgalmaskodó asszonyoknak — Molnár Erzsébetnek, Bola Erzsébetnek valamint Bagrovicsnének, aki a férjével együtt dolgozik a sertések mellett, — mondotta Werner elvtárs, a püspöki HNB titkára, amikor a szép eredmény háttere felől tettem fel a kérdéseket.

Kint, a szövetkezet telepén Molnár Erzsébettel találkozunk. Amint mondja, most ő a „napos” a jószág mellett. A többiek más munkában segítkeznek a közösen.

— Semmi más nem kell, csak az, hogy az ember szeresse a munkáját, akkor jó eredményeket érhet el — válaszolja Erzsébet néni, amikor arról faggatjuk, miben kereshető szorgalmának titka.

Ő a legrégibb sertésgondozó a szövetkezetben. Munkájával az EFSZ tagsága elégedett.

A biskupicej szövetkezetben a felsoroltak mellett még sok szorgalmas asszony van — Nosko Gizella, Sztancsok Erzsébet, Márton Anna, meg a többiek, akik nap-nap után a szebb, közös holnap megteremtésén serénykednek odaadó munkájukkal.

Agócs Vilmos

Sok boldogságot

A polgári ügyekkel foglalkozó bizottság az elmúlt hetekben nagyszabású szocialista házasságkötést készített elő Szabó Valéria, a HNB dolgozója és Kacz Ernő fiatal tanító részére. Az előkészítő akcióba bekapcsolódott a helyi pártszervezet, a nőbizottság, a CSISZ és a Vöröskereszt szervezete, valamint a legfiatalabbak, a kis pionírok is.

Szabó Ferenc, az egykori uraságok munkása, aki nyolc gyermeket nevelt fel, meghatódva nézte hatodik gyermeke, Valika házasságkötését. Büszke volt lányára, akinek szép közösségi munkájáért sorban fejezték ki köszönetüket a nőbizottság elnöke, a CSISZ küldötte, és egyszerű, meleg szavakban kívántak neki sok boldogságot.

Az ifjú házaspár átvette az ajándékokat és boldogan ölelte magához a gratulálókat.

Michelberger N., Nová Stráž

Az afrikai szolidaritás hetében a Nová Zámky-i Vöröskereszt-szervezet ötödik körzete baráti beszélgetésre hívta meg az Elektrosvitben dolgozó afrikaiakat. Őszinte barátságos és szeretettel beszéltek az egybegyűltek a szabadságért harcoló afrikai népről és szolidaritásukat fejezték ki e harchoz. (Malisek Erzsébet)

LIBERECI TALÁLKOZÁS

Ez évben ismét találkoztak. Megtekintették a libereci kiállítási vásárt, majd a közszükségleti ipar képviselőivel jöttek össze, hogy megtárgyalják problémáikat. Csaknem kétszáz nő az üzemi szakszervezetek, nőbizottságok, üzemi és mezőgazdasági szocialista munkabrigádok tagjai tolmácsolták hazánk minden foglalkozású asszonyának véleményét.

A beszélgetés folyamán sok dicséző szó hangzott el a libereci kiállítási vásár művészi felépítésére és összeállítására vonatkozóan. Az ez évi kiállítás a villanyfogyasztó-gépekkel is kibővült, melyet megelégedéssel fogadtak a látogatók. A napi divatbemutatók, ankétok, a fogyasztók véleménykutatása adta meg a vásár sajtóságtós hangulatát.

Sok új dolgot láttunk, melyek üzemünk dolgozóinak leleményességét dicsérik s melyek fokozatosan megjelennek piacunkon. —

— Mikor kerülnek az üzletekbe?

Ez a kérdés volt a leggyakoribb a vitában. S bizony, volt mit tenniük a termelés képviselőinek, hogy helytálljanak az érdeklődő és kritikai hozzászólások tüzeiben.

Krátka elvtársnő, a chynei JRD-ből

Miért nem gondolnak a falusi asszonyok munkaruhájára? Nagyobb méretű munkaköpenyekre és kätényekre volna szükségünk. De nem kényelmes anyagból, mert az szint enged. És azok a cipők! Elvtársak, jó és kényelmes munka- és kimenőlábbelire van szükségünk!

Tuková elvtársnő, Ústí n/La-bem

Alkalmunk volt látni a gyönyörű jabloneci bizsutériát. Meg kell azonban tanítanunk az asszonyokat, hogyan és milyen alkalomkor viseljék. Ne feledkezzenek meg erről a divatbemutatókon.

Az üzemen is izlésesen öltözve akarunk dolgozni. Ne gyártsák nekünk a komor sötétszürke köpenyeket. Munkahelyünket igyekezzünk színessé, élénkévé változtatni, s a szép környezetben úgy hatunk, mint a szürke ererek.

Helena Sedláková, a Csehszlovákiai Nők Szlovákiai Bizottsága részéről, Bratislava

Gyártsanak üzemünk jó készruhát, hogy dolgozó nőink ne töltsék idejüket a varró-

nőknél, próbálásokkal, alakításokkal. Asszonyaink kívánsága, hogy a konfekció rugalmasabban igazodjék a divathoz, a ruhák mintája és szabása a fogyasztó alakjához és korához.

Jó néhány éve emlegetjük már a közszükségleti ipar képviselőivel való találkozásunkon, hogy oldják meg végre a célszerű és izléses munkaruhát és cipőt. Asszonyaink jól öltözött nők akarnak maradni a munkahelyen is, legyen az a nehéziparban, építészeten, közlekedésben, üzletekben vagy laboratóriumokban.

B. Hajná, tanítónő

Miért feledkeznek meg a kövér nőkről? Városunkban ugyan nincs hiánya nagyobb méretű számokban, de a mintájuk és színük éppen nem a kövér, esetleg idősebb nőknek felel meg. S még egy kérdés: ki találta ki azt, hogy a kövér nők magasabbak. Minden ruha hosszú.

K. Vedralová, egy állattenyésztési szocialista munkabrigád tagja:

Gyártsanak olyan fejkendőket, melyek mindkét oldala mintás, mert könnyen fakulnak. Elég, ha csak háromszögletűek lesznek.

A mezei munkához erős, kényelmes cipőre volna szükségünk, mert az általában viselt vászoncipők rontják a lábat.

Mi, erősebb nők ritkán kapunk megfelelő hosszúságú harisnyát.

A fehérműk csipkedése gyorsabban megy tönkre, mint a többi része. Készüljön a díszítés is tartós anyagból, vagy gyártsák anélkül.

Sok időszzerű probléma merült fel a vita folyamán. Így például az iskolások megfelelő ruházatáról a politechnikai oktatásra, amely az üzemi tanoncoknak is megfelelne.

— Gondoljanak egy ügyesebb mintájú iskolacipőre, átváltásra. — Erősebben varrják fel a gombokat! — Jobb szabást adjanak a fűzőknek, hogy ne torzítsák az alakot! — hangzottak a konkrét javaslatok, melyekkel mi is bizonyára egyetértünk.

A termelés képviselői jegyezték, figyelmesen hallgattak és megérték, hogy egy megjegyzést sem hagynak észrevétlenül, hisz mindegyik hozzájárul a közszükségleti iparcikkek javításához. Rémejjük, hogy szavukat megtartják!

—mš—

BRNO 1961

Az ez idej brnoi nemzetközi vásár ismét a nehéz-, általános- és közszükségleti gépiparra irányul. A megnyitás előtti hajrá is hagyományosan az utolsó percig tartott, bár az első kiállítási tárgyak már 2 hónappal ezelőtt elfoglalták helyüket. Az előző évekhez viszonyítva mégis egész sor újdonság akad.

Elsősorban Brno végképp elnyerte a nemzetközi vásárok városának nevét. Ezt figyelembe véve a csehszlovák posta is három bélyegsorozatot adott ki. A tavalyi kiállító 27 ország száma ez évben 35-re emelkedett s köztük egyre nagyobb az afrikai országok, jövő üzletfeleink képviselőite. A szeptemberi Brno végül is az egész világ tudósainak és szakembereinek találkozóhelye a speciális szaknapokon és symposionokon. Alkalmunk van így megismerni nemcsak a technika mai állását az öt kontinens kiállított tárgyain keresztül, de azt is, milyen úton haladnak majd egyes iparágaink a jövőben.

A vásáron már nincs kollektív nemzeti pavilon, — a kiállító 41 szakmába osztották az árucikkeket. A látogatóknak így alkalmuk nyílik egymás mellett látni az egyes országok gépkocsijait, hűtőszekrényeit, televízoros készülékeit, műszereit, gyármodelljeit, s összehasonlítani fejlődésüket, esetleg lemaradásukat.

Brno jellegzetessége, a központi A-pavilon — (rotunda) — a nemzetek pavilonjává vált s teljes egészében kifejezi a jelszót: „A technika a béke és a haladás szolgálatában.”

Ami a kiállítási tárgyakat illeti, — valóban sokrétűek. Itt van például a külkereskedelmi KOVO női cipőket gyártó szalagja, a gotwaldovi Finom Gépipari Üzem gyártmánya. A szalag úgy működik, hogy a két hosszú sorban elhelyezett gépeket egy szállítószerszék köti össze és a gépek mellett dolgozó munkások automatikusan, gyorsan és a szükséges mennyiségben kapják a félkész-cipőket további megmunkálásra.

Nehéz volna elsorolni azt a sok műszaki újdonságot, mellyel az ez idej brnoi nemzetközi vásár várja a közönséget, a szakembereket. Érdemes megtekinteni őket.

V. R. A.

Minden kanna tejet ellenőrizni kell, hogy jó minőségű áru kerüljön a fogyasztókhoz.

Az önműködő tejtöltő biztosítja, hogy a tej baktériummentes legyen

Mindenütt vannak kisunokák

– Szegény kisunokám, milyen híg tejet iszik abban a nagy városban – sopánkodik Mari néni majdnem naponta, amikor a sajtáróból kannába önti át a tejet, hogy a begyűjtőbe vigye. Azt azonban nem mulasztja el, hogy egy bögre vízzel meg ne „keresztelje” a frissen fejt tejet. A mieink úgysem a zvoleni gyárból kapják a tejet, hisz olyan messzire kerültek tőlünk – nyugtatja meg lelkiismeretét és küld ismét egy sóhaját távollevő kedvesei után.

Ezer szerencse, hogy begyűjtőink csaknem mindig rájönnek, hogy vizes a tej s hogy tejfeldolgozó-üzemeink nem Mari néni eljárása alapján kezelik a tejet – elvégre mindenütt vannak kisunokák és gyermekek. Sajnos azonban, nehezen és nagy nehézségek árán tudják csak helyrehozni azt a lelkiismeretlenséget, ami a tej minősége, zsírtartalma, tisztasága ellen irányul.

A Zvoleni Tejfeldolgozó-Üzem udvarára naponta fordulnak be a teherautók, hogy 2500–3000 literes ciszternákból, nagy tejeskannákból leadják az aznap összegyűjtött tejet.

– Ellenőrzés nélkül sem mennénk – indokolja Kútik elvtárs, a termelés vezetője a különböző mérések szükségességét. A szűrővizsgálat felszínre hoz minden tisztatlanságot. Sajnos, a szalmaszálon, tehénszőron kívül sok teje nem való dolog emel vádat a higiénia be nem tartása ellen, a termelők, főleg fejtőink gondatlansága ellen. Pedig elsősorban nekik, asszonyoknak és anyáknak kellene ügyelniük arra, hogy a tejfeldolgozóba teljesen tiszta tej kerüljön. Igaz, hogy itt a kezelés, pasztörözés megsemmisíti a legkisebb tisztatlanságot is, de felesleges és nagy veszteségek árán.

Az SB 500-as

– Másik nagy panaszunk nyári időszakban a savanyú tej. A legmodernebb technika sem képes savanyú tejből édes tejet, tejfelt, vajat készíteni.

Igaz, a ČSAD teherautói is hibásak a dologban, amikor pontatlanul érkeznek a tejért (ez a legtöbbször akkor történik meg, amikor bizonyos ledolgozott órák után új személyzet kerül az autóra és még nem ismeri jól a terepet), de mindzt megoldandó az SB 500-as hűtőberendezés. Ötszáz liter tejet tudnának benne biztonságosan hűteni szövetkezeteink, melyek legtöbbször megengedhetné magának ezt a nem nagyon költséges befektetést. Sajnos, sokan még mindig azon a véleményen vannak, vonjunk le inkább pénzösszeget a tej savanyúságáért, minthogy új gépet vásároljanak. Csakhogy mit segít az olcsóbb savanyú tej azoknak, akik az édes tejet várják?

Osztályozás, feldolgozás

Az ellenőrzésen kívül sok szempontot kell még figyelembe venni, mielőtt a beérkezett tejet újtára bocsátják s megállapítják, milyen tejtermék lesz belőle. Akár egy hatalmas konyhában, sűrögnek a

A jó tej érdekében

Az üzem dolgozóinak nagy része nő, kiknek az üzemi munkaiskolától kezdve a Kroměříži Mesteriskoláig lehetőségük van szakképzetségük növelésére

(Foto: Šmolták)

csizmától kendőig fehérbe öltözött asszonyok, hogy minden kanna, üveg tiszta legyen. Ha nem segít a vegyi tisztítás, még kézzel is megmossák. A tej 70%-a kerül üvegekbe s itt már jó segítséget nyújt az automata, amely önműködően, emberi kéz beavatkozása nélkül a csövekből üvegekbe vezeti a pasztörizált, baktériummentes tejet. Kár, hogy az ügyes gépet tervező Chotěborské závodynak nem sikerült teljesen megoldani az üvegek önműködő elzárását is. Ígéretük szerint ez év végéig megoldják ezt a problémát is, addig azonban ez a „kézi munka” kissé csökkenti az automata értékét.

Az arany „Niva”

Ha már a gyárat járjuk, nézzünk körül, mi minden készül itt még. A Zvoleni Tejfeldolgozóban indult újtára a Máj és Orava sajt, s ha az új recept beválik, még ez év végén megkóstolhatjuk a marhahússal és zöldséggel kevert sajtot. A vaníliaüzü krémtúró kellemes arómája után a közkedvelt Niva roquefort korangjainak jellegzetes szaga csap meg, melyet főleg Amerikába szállítunk. Egy másik helyiségben a diétás és közönséges túróhalmok fogadnak.

Bejárva ezt a fehér birodalmat, sok izletes dologgal és sok problémával találkozunk. Ezek részben – de nem teljesen – igazolni igyekeznek azt, miért nem teljesítette az üzem féléves termelési tervét. Régi gépberendezés, megnövekedett kapacitás, a felvásárolt tej mennyisége és minősége – sorolták az elvtársak az objektív nehézségeket a féléves komplex-értékeléskor, de azért szavukat adták, hogy augusztus 20-ig bepótolják a 815 000 liter tejlemaradást.

Azért is írtunk legfontosabb problémáikról, hogy aki részese, segítsen. Mert ebben az ágazatban igazán szükséges a termelők, a ČSAD, a gépipari dolgozók jóakarató összefogása – hogy ne csak a zvoleni, de minden tejfeldolgozó üzemünk második féléve sikerebb lehessen.

K. M.

A vizontlátásra! – búcsúztunk 1959. májusában a füleki Kovosmalt asszonyaitól s attól a csoporttól, amely beszélgetésünk alkalmával elhatározta, versenyt indít a szocialista munkabrigád cím elnyeréséért.

Sok minden történt azóta. Hatalmas lépést tettünk hazánk gazdasági fellendülésének útján, növekedtek a gyár feladatai is.

Ez év márciusában örömteljes esemény fűződött a nemzetközi nőnap megünnepléséhez – Nagy Erzsébet 8-tagú csoportja – a zománcműhelyből – megérdemelten elnyerte a szocialista munkabrigád címet. (Sajnos, akkor nem írhattunk róluk, mert senki sem értesített bennünket!)

A brigád azóta sem lankadt a munkában. 118 %-os tervteljesítéssel járulnak hozzá a műhely jó eredményeihez, a selejtet 6 %-kal csökkentették és vállalásukhoz híven lelkiismeretesen foglalkoznak az új munkaerőkkel. Legutóbb is 15 új alkalmazottat avattak be a szakma titkaiba.

A TRIBÜN NYOMÁN

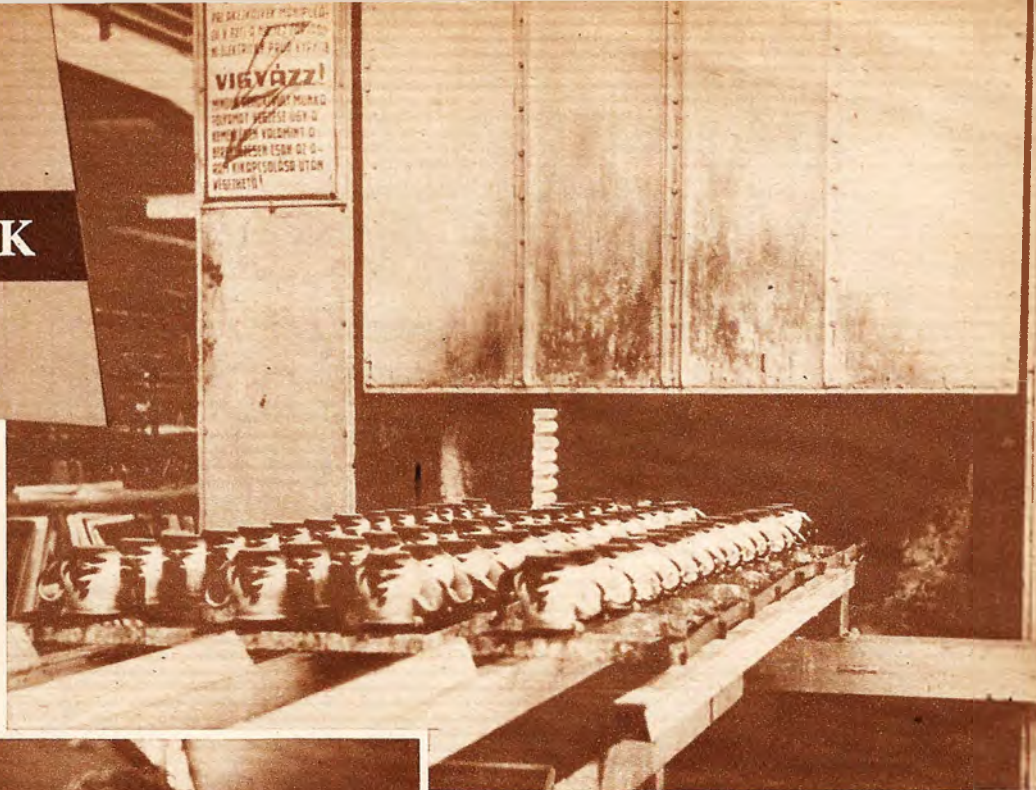
A Dolgozó Nő Tribünje a füleki Kovosmaltban sem maradt visszhang nélkül. A régen szükséges szellőztető-berendezés, a higiéniai sarok, az üzemi bölcsőde kérése ismét erősebb hangot kapott. Hogy mi valósult meg belőle?

Nehéz volna azt állítani, hogy a zománcműhelyben már kellemes hűvösség uralkodik. A tervezéskor és építkezéskor „elfelejtett” szellőztető-berendezés azonban működik, amennyire ezt a problémát utólag meg lehetett oldani. A nőknek – s a műhely túlnyomó többsége nő – nagy megkönnyebülést jelent a higiéniai sarok, amelyet ugyancsak berendeztek. Az eddig teljesületlen legnagyobb és indokolt kérés az üzemi bölcsőde. 55–60 gyermek vár elhelyezésre, kiknek szülei a gyárban dolgoznak. Itt már valóban csak az üzem vezetőségén és az üzemi bizottságon múlik, hogy a jogos kérés ne maradjon csupán vágyálom. Szükséges, hogy az igazgatóságtól erre a célra kapott 800 000 koronát már ez évben felhasználják azzal, hogy legalább megkezdik az építkezést. Nem elég, ha csak Patvaroš elvtársnő, az ÜB mellett működő nőbizottság elnöknője viseli szíven a bölcsőde gondját, hallgatja az asszonyok panaszait. Az üzem és a Füleki Városi Nemzeti Bizottság minden felelős elvtársának tudnia kell, hogy ez már nemcsak az anyák problémája, de szorosan összefügg a termelésével és az üzem tervteljesítésével is.

VANNAK NŐI ÚJÍTÓK?

Két nappal Tyitov őrnagy ürrepülése után jártunk a gyárban. Nem csoda, hogy a zománczóoműhely kemencéje mellett még forróbb légkör honolt, mint egyébként.

– Két újítási javaslatot adtam be örömmel – magyarázza munkáját végezve Chromja Ilona, aki már az elmúlt évben is három javaslattal állt elő. Kettő meg is valósult belőlük. Az önműködően közleke-

Vagy talán utólag mégis megérkezett a meghívó?

A MŰLT KÖTELEZ

Bejárva a Kovosmalt zománczóoműhelyét, ismét közelebb kerültünk azokhoz a dolgozókhöz, akik augusztus végén ünnepelték a „Vörös Fülel” munkásai bátor kiállításának, a zománcgyár dolgozói sztrájkjának 25 éves évfordulóját. Láttuk, hogy ez a visszatekintés is segíteni fogja őket abban, hogy a harcos múltú gyár dolgozóira a jövőben ne vessen árnyékot az a fogyatékos-ság, amely eddig időnként megmutatkozott a terv teljesítésében.

Újvári Magda

dő állványok lerövidítésével azt érték el például, hogy a kemence és az állvány közötti 11 lépés távolság helyett már csak egy fél fordulatot tesz a dolgozó, s ez bizony a napi 500–600 fordulónál jelent valamit! A másik ugyancsak egy kis leleményesség és gondolkodás eredményeképpen jött létre: Az edényeket sablon segítségével mintázzák, s a festék gyakran befogta az edény szélét. Amióta egy védőt szereltek a sablon szélére, ügyesebben megy a festés, nincs baj az edények bemázolt szélével. A most beadott – Tyitov őrnagy tiszteletére tett javaslat is a munkafolyamattal van kapcsolatban. Nem kell hozzá nagy befektetés. Csak egy kis leleményességen meg a nem gépies munkán múlik az egész. Chromja Ilona gondolkodva dolgozik.

– Kapott meghívót a holnapi konferenciára? – érdeklődünk tőle, tudva azt, hogy másnap az újítók és feltalálók konferenciájára készülnek az üzemben. – Kevés a női újító, ezért a 60 férfin kívül csak 5 nőt hívtunk meg – tájékoztattak már előzőleg az üzemben, de azért természetesnek vettük, hogy a bevált női újító a meghívottak között szerepel. Nem szerepelt. Pedig bizonyára hasznos lett volna Chromja elvtársnő és a férfi újítók számára is egy kis tapasztalatcsere, ha ott lett volna a konferencián.

1. Tizenegy lépés helyett csak egy fél fordulat a kemencéhez – bizonyítja bevált újítását Chromja Ilona

2. Március óta viseli a szocialista munkabrigád büszke címét Nagy Erzsébet 8-tagú csoportja a zománczóoműhelyből

(Foto: Šmotlák)

A rettegéstől összeszorult a torka, de tudta, hogy ez könnyen megtörténhet. Háborúban történnek ilyen dolgok.

A gyerekek még mindig körbe járnak a fedezékben. Talpuk alatt utálatosan recseg a lepergett vakolat. Tüdejük beszívja a gázt; már nem is érezhető.

A kis Janka most felegyenesedik, feje fölé emeli kezecskéjét és egymáshoz illeszti ujjait. Az óvónő elmosolyodott, a sarokba vezette és a hideg éjjelire ültette. A gyerek felszisszent:

– Juj, hideg, nénike...

Az elefántosdinak vége volt. A gyerekek egy része az éjjelik köré sereglett és várta, amíg az óvó néni legombolja ruhácskáikat. Jancsi maga ült le. Ügyes lurkó volt, ha nem is szótfogadó! Nyughatatlan, mint a csík, ügyes mint a veréb, mely elkapja az odadobott morzsát. Ha rád néz, szeméből az ég kékje világít feléd. De nemcsak Jancsika, mindegyik gyerek. Mi is lehetett volna belőlük? Tanító? Festő? Tudós? Ki parancsolta, hogy megöljék őket?

Az óvónő rájött, hogy már múltidőben gondolkodik. Hát lehetséges volna? Kinyílt a szája, de hang nem jött belőle. Nem szabad megriasztani a gyerekeket. A kezét tördelte és arra gondolt, hogy szenvedésében az embernek nincs nyomorultabb és szomorúbb szerszáma a kezénél.

De ő nem néma. Nemcsak megijesztenie nem szabad ezeket a gyerekeket, akik már nem nevetgélnek és lehunyják fáradt szemüket. Pislákoló, végére járó gyertyákra emlékeztetnek ezek a szemek.

Marienkának már annyi ereje sincs, hogy a padjái jusson, leül a földre.

– Összekened magad! Kikapunk anyukádtól!

Az óvónő felemeli a kislányt, leparolja rövid szoknyáját és leülteti. Leül a többi is. Csend lesz. Az ernyedő testek elutasítják az elevenéget, a jókedvet. A beszéd a legmegerőltetőbb emberi fáradozással válik. Az óvónő beleszagol az ibolyába. Illatát már elvesztette és büzlök a gáztól. Késégsbesett vágyakozás fogja el megírni a fiúnak, mennyire szereti, a szülőknek, hogy mindent megtett a gyerekekért, amire csak képes volt.

De a tanteremben felejtette a táskáját!

Józsika felemelkedik. A testéhez tapadt éjjelivel lép egyet. Második lépésére az éjjeli leesik és eltörik. A padlón tócsa képződik. A gyerek felváltva néz a cserepekre és az óvónőre. Várja a büntetést, de az óvó néni kedves mozdulattal nyújtja feléje a kezét. Hozzábújik és halkan kesergő:

– Anyukám!

A páni félelem újra erőt vesz rajta. Az ajtóhoz rohan és belevágja a körmeit, De hirtelen eszébe jut, milyen gáztömegek halmozódhattak fel már az ajtó másik oldalán és ki sem meri nyitni.

A gyerekek sírva fakadnak. Sírásuk azonban túlságosan fáradtan hangzik. Nem tarthat sokáig. Alvás előtt sírnak így. Az óvónő megsimogatja a legközelebb ülő Jankát és ezt mondja neki.

– Csak nem fogsz sírni?!

– Ugy félek...

– Még mindig veszszük a néni azokkal a sárkányokkal?

– De, gyerekek, nahát, egészen megfedekezünk a meséről. Hol is hagytuk abba?

A kicsinyek most már nem kiabálják túl egymást. A szemük mintha csak véletlenül függne az óvónőn. Tekintetük közömbös, fáradtan, nehezen válaszolnak.

– Amikor a bogárcák aludni tértek...

Tudta biztosan, hogy eddig még nem jutottak. Mégis helyesnek látta, hogy ott folytassa, ahol a gyerekek mondják.

Az asztalhoz ült és folytatta a mesét. A gyerekek pislogó szemmel igyekeztek összpontosítani a figyelmüket. Távoli útra készülő fecskékre emlékeztettek. Érezte, hogy ideje volna befejezni a mesemondást. Szavai már nem egészen összefüggőek, minden kiejtett szó a tüdejébe hasított. Fáj már minden hang, de nem panaszkodott magában. Tudta, hogy nem tart sokáig. Csak egyetlen kívánsága volt. Végezni a mesével és aludni. Borzasztó fáradtnak érezte magát. Kiegyenesedett, amennyire csak képes volt és befejezte:

– Azután a bogárcák puszit adtak egymásnak és elszenderültek. Nos, gyerekek, ki tudja utánam csinálni?

Huszonhárom kisgyerek csókolta meg egymást és egyik a másik után hajtotta le fejecskéjét a padra.

A fecskék hosszú útra indultak!

Az ibolyákért nyúlt és közelebb húzta magához a kis hervadt csokrot. Egy pillanatra elfogta a vágyakozás a fiú után, de meglepetten érezte, hogy inkább aludna. Még egyszer kinyitotta a szemét és számlálni kezdett.

Huszonhárom kisgyermek!

Aludt mind.

De az álmuk nagyon is csendes volt, ilyen halkan kis gyermekek nem alszanak!

Isten veletek, kis fecskéim! Kicsi bogárcáim!

Tudta, hogy elért az út végére. Tenyerébe hajtotta a fejét és a megkönnyebbülés zokogása forrásként tört ki belőle. Nem sírt sokáig. Meghallotta a gáz sziszegését. Már nem keltett benne borzalmat, inkább mintha valaki nyugalomra intette volna.

Abbahagyta a zokogást, lehunyta a szemét, de nyugalmat nem talált. Zavarta a nyers, tolakodó fény. Minden erejét összeszedve, felemelte végtelenül súlyos, szinte másvalakiének érzett kezét és eloltotta a villanyt.

Fordította: S. M.

RUDOLF ČERNÝ

ISMERTETJÜK A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK PROGRAMJÁT

A szovjet nép hősi munkával erős és minden vonatkozásban fejlett gazdaságot hozott létre. Most minden lehetőség megvan az egész lakosság – a munkások, a parasztok, az értelmiségiek – jólétének gyors növeléséhez. Az SZKP világtörténelmi jelentőségű feladatát tűzi ki: a Szovjetunióban magasabb élet-színvonalat kell elérni, mint bármely tőkés országban.

E feladat megoldásának útjai a következők: a) A dolgozók – egyéni munkájuk mennyiségével és minőségével arányos – bérének emelése, és ezzel együtt a kiskereskedelmi árak leszállítása a lakosságra kivetett adók megszüntetése. b) A végzett munka mennyiségétől és minőségétől függetlenül, vagyis a társadalom tagjai között ingyenesen szétosztásra kerülő társadalmi alapok bővítése (oktatás, gyógykezelés, nyugdíjbiztosítás, a gyermekek gondozása gyermekintézményekben, áttérés a közszolgáltatások díjmentes használatára és így tovább).

A lakosság reáljövödelmének emelkedését az árak és a szolgáltatások gyors növekedése, a lakások, a kulturális és szolgáltatási közléstítmények építése és nagyarányú kibontakozása biztosítja.

A szovjet emberek anyagi ellátottsága jobb lesz, mint a fejlett tőkés országokban, még abban az esetben is, ha az egész lakosság jövedelmének átlagos színvonala azonos, minthogy a Szovjetunióban a nemzeti jövedelmet igazságosan osztják el a társadalom tagjai között és nincsenek élésközdő osztályok, amelyek a burzsoá államokban kirabolják a dolgozók millióit, óriási vagyonokat harcolnak össze és fecsérelnek el.

A párt abból a lenini tételből indul ki, amely szerint a kommunizmus építésének az anyagi érdekelttség elvére kell támaszkodnia. Az elkövetkező két évtizedben a munka szerinti bér marad a dolgozók anyagi és kulturális szükségletei kielégítésének legfőbb forrása.

Fokozatosan csökkenteni kell a magas és a viszonylag alacsonyabb jövedelmek közti különbséget. A szakképzetlen munkások és alkalmazottak mind nagyobb tömegei válnak szakképzetté. A szakképzettség és a munkatermelékenység színvonalában mutatkozó különbség csökkenése együtt fog járni a bérszínvonalban meglévő különbségek következetes csökkentésével. Az egész lakosság jólétének növekedése folyamán az alacsonyabb jövedelmek közelednek a magasabbakhoz, fokozatosan csökken a parasztok és a munkások, az alacsony és a magas fizetésű dolgozók, s az ország különböző vidékein élő lakosság jövedelme közt fennálló különbség.

Ugyanakkor a kommunizmushoz való közeledés mértékében az egyéni szükségleteket mindinkább a társadalmi fogyasztási alapokból kell kielégíteni; ezek növekedésének üteme gyorsabb lesz, mint a munka szerinti egyéni bér növekedésének az üteme. Az áttérés a kommunista elosztásra akkor fejeződik be, amikor a munka szerinti elosztás elve már teljesen betöltötte hivatását, vagyis amikor megvalósul az anyagi és kulturális javak bősége, s amikor a munka a társadalom valamennyi tagja számára elsőrendű szükségletté válik.

(Második rész, II. fejezet)

NEVETNI TILOS

Egy ötven éves, nő, ötgyermekes orvos fölött ítélezett a minap a nyugat-német-országi bíróság Neumünsterben. Dr. Heinz-Otto Wilhelm ellen az volt a vád, hogy mint a „Derús gyermekotthon” háziorvosának és a volt tulajdonosné kebelbarátjának okvetlenül tudnia kellett az ott történt bestialitásokról. A bírósági tárgyaláson nemcsak a vád bizonyosodott be, hanem az is, hogy dr. Wilhelm csak azért vonták vád alá, mert újságcikkek kényszerítették a hatóságokat a beavatkozásra.

Másfél évvel ezelőtt is csak a közvéleménynek volt köszönhető, hogy Gabriela Schmidt, bahrendorfi (Schleswig-Holstein) lakost, az ottani gyermekotthon vezetőjét letartóztatták és elítélték. Az általa vezetett gyermekotthonban nagyszámú ún. szociális eseteket helyeztek el. Árvákat, vagy olyan gyermekeket, akiknek szülei nem akartak gondoskodni róluk. Ez a szívtelen asszony a koncentrációs táborok legbestiálisabb felügyelőit is felülmúlta a gondjaira bízott gyermekek kínzásában. Egy szerencsétlen egyéves gyermek kezét addig verte vonalzóval, míg az teljesen megkült. Egy kislány 14 napig száraz kenyérhéjon és vizen tartott. Egy kislánynak három napon és három éjszakán át sebtapasszal ragasztotta be a száját, hogy az még kiabálni sem tudott. A gyermekeket a szó szoros értelmében szomjaztatta, hogy – amint bevallotta – ne piszkítsanak annyit pelenkát. A szájukat azért ragasztotta be, mert az idegeire ment a zajongásuk. Nem csoda, hogy a gyermekotthonban napirenden volt a sírás-rívás, hiszen a kis szerencsétlen neveltek étlen-szomjan voltak!

Az orvosi vizsgálatok megállapították, hogy a gyermekek magasfokú rosszultáp-láltságban szenvedtek, tizenháromnál pedig szinte hihetetlen fejletlenséget észleltek az idült víz-, só- és fehérjehiány következtében. Kétéves gyermekek nemcsak hogy járnak, hanem még állni sem tudtak.

És ezt a bestiát „lelkiismeretlen kötelességmulasztásért és testi sértésért” mindössze 18 hónapra ítélték el!

A doktor úr azonban tovább rendelt. Doktorbáccsis mosolyát tovább osztogatta a

fizető szülők gyermekei felé, viszont ezután is egy kézlegyintéssel intézte el a hatóságokhoz érkezett és hozzá továbbított panaszos és felháborodott leveleket. „Nálam minden rendben van” – mondogatta felettesei megnyugtatóására. Azok hittek is a szavának. Végül azonban, amikor a közmegebotránkozás olyan méreteket öltött, hogy magukat a városházi urakat is elsőpréssel

fenyegette, fájo szívvel ugyan, azonban „tisztá lelkiismerettel” dr. Wilhelm kiadták az ügyészségnek. A bíróság azután bűnrészes-ségért háromhavi feltételes és kétezer márká pénzbüntetésre ítélte.

Igazán nem ítélték el szigorúbban a két jómadarat. Ugyanis a főbűnös nem ilt a vádlottak padján. Kicsoda? A rendszer, a Német Szövetségi Köztársaság korrupt, osztályidegen rendszere, ahol néhány nyomorúságos, árva gyermekkel szemben elkövetett bűnökért igazán „nem érdemes” egy „úriasszonyt” és egy „doktor urat” keményebben megbüntetni!

Szerintük a kétezer márkával csak igazán ki van egyenlítve az eltiltott, de talán már örökre is elfelejtett gyermekcacagás a „Derús gyermekotthonban”!...

A „Frau von Heute” cikke nyomán átdolgozta: – se –

Ennél tömörebben és szebben, mint Radnóti Miklós vallott Garcia Lorcáról, nem is lehet kifejezni a forrószavú spanyol költő hitvallását, életét és halálát.

25 évvel ezelőtt, 1936 augusztusában gyilkolták meg a spanyol fasiszták a kilenc verseskötet és sok gyönyörű dráma — köztük a „Bernarda háza” — íróját.

Megölték őt, népe dalainak fáradhatatlan gyűjtőjét, korunk egyik legkiválóbb költőjét és drámaíróját, aki tanulatlan parasztok kedvéért vándor-színházszervezőt szervezett, aki siratót énekelt a tragikus végű sevillai toreador felett. Meggyilkolták, mert idegen volt tőle az ernyedett kishitűség, lételeme volt a bizakodás, mert megriasztotta egy oszlásnak induló társadalom látványa, mert mindig az emberiség elesett felével érzett és vállalt közösséget.

Federico García Lorca

MARIA GRAIPEAU:

EGY SÍR KERESTETIK

„Én nagyon szerencsés vagyok” — mondotta Federico Garcia Lorca —, „valaminek történnie kell velem”.

Hogy mi történt vele? 1936 augusztusában agyonlőtték. 38 éves volt. Olyan rejtélyes módon és hirtelen gyilkolták meg, hogy még ma sem derült e tett körülményeire teljes fény.

Ki adta erre a parancsot és miért? Ki hajtotta végre? A Franco rendszer erről egy hangot sem hallatott. A polgárháború első éveiben még Federico Garcia Lorca nevének kiejtése is tilos volt. Később mégis lehetett róla itt-ott hallani. Megjelent egy-egy cikke, néhány verse, és végül 1957-ben sor került műveinek gyűjteményes kiadására. A költő halála óta első ízben a madridi színházban végre műsorra tűzték egyik drámáját is.

Igy hát az idő mindent elsímitott? Federico Garcia Lorca hazájában „szilárd érték”-ké vált, minden államrendszerben elismerhető fényes spanyol dicsőséggé? Ilyen mély álmot alszanak a meggyilkoltak?

1960 decemberében Granadában jártam. Derűs, napfényes idő volt. Egy kocsit béreltem, mely olyan öreg és nyüzött volt, mint sofőrjének öltönye. A sofőr nem volt öreg, csak a haja szürke és a szeme szomorú. Nevetése kedves és gyermeki volt.

— Vízvárba megyünk — mondtam.

— Vízvár? Az a kicsi, 15 kilométerre levő falu? Nagyon rossz lesz az út, figyelmeztetem... No, induljunk.

— Szeretném, ha megértené. Keresek egy sírt. Nem a temetőben van. Tudja, egy költőről van szó, Federico Garcia Lorcáról. Valahol egy völgyben van eltemetve, bajtársaival együtt. Szeretném ezt a helyet megtalálni.

A sofőr egy percig hallgatott, majd megszólalt:

— Jó, megkérdezem a faluban.

Vízvár terén megállt és eltűnt az egyik kávéházban. Sápadt arccal érkezett vissza:

— Azt mondják, nem tudnak róla, nem tudnak semmit. Erre megkérdeztem, hol a temető, de erre is azt válaszolták, hogy nem tudják. Majd megérkezett a polgármester egyik szolgálati sapkás hivatalnok, hogy mondjam el, miről van szó. Megmagyaráztam neki, hogy egy nagy költő, Federico Garcia Lorca, stb....

— Señor, ebben nem tudok magának segíteni, nem erről a vidékről való vagyok, nem tudok semmit, az égvilágon semmit.

— Most mit csináljunk?

A sofőr idegesen begyújtotta a motort, majd rögtön elvette a gázt, mivel egy körülbelül tizenhét éves fiú futva érkezett a kocsizhoz és megkérdezte:

— Szeretnék tudni, hol van eltemetve Garcia Lorca? Én megmutatom maguknak, én tudom.

Beült a sofőr mellé és elindultunk. A térre sereglett a falu összes férfi lakosa.

— Ne menj oda! — kiabálta a sapkás hivatalnok —, azonnal szállj ki, Chico!

A fiú megrántotta vállát és mi elhagytuk a falut.

Mit jelentsen mindez?

— Parancsot kaptak, hogy semmiről sem szabad tudniuk. Hiszen már olyan sokan jártak itt. Újságírók, fényképészek, talán amiatt. De én fűyülök rá, mit tehetnek velem?

Nem sokkal később megállította a kocsit.

— Itt történt.

A sofőr a kocsiban maradt, körülvették

*Mert szeretett Hispánia
s versed mondták a szeretők, —
mikor jöttek, mást mit is tehettek,
költő voltál, — megölték őt.
Harcát a nép most nélkülöd vija,
Hej, Federico Garcia!*

a fiatal parasztok, akik a mezőn keresztülvágyva futottak, hogy utolérjenek bennünket. Felmentünk egy kicsi dombra.

— Itt van.

— Hol?

— Hát itt!

Körülöttem sírok. Sírok? Behantolt gödörök, melyeket benőtt a fű. Száraz, durva fű a gondozatlan halmokon. Olyan volt az egész, mintha velük ásatták volna saját sírjukat.

Itt estek el a reggeli derengésben Granadana legjobbjai, legkiválóbb munkásai és értelmiségi dolgozói.

Tiszta és áttetsző volt a nap, amikor meghalt az a férfi, aki azt mondta magáról: „Én nagyon szerencsés vagyok...” Talán utoljára fordult Sierra felé és azt gondolta, hogy ő sohasem fog meghalni.

Némán mentünk vissza kocsinkhoz.

— Betérünk a legközelebbi faluba egy sörre?

A következő faluban a Guardia Civil két embere állta el utunkat. Ránk vártak. Vízvárról telefonáltak nekik. Először a sofőrt hallgatták ki, majd én következtem. Név, nemzetiség, utlevél, egyéb semmi... De én megkérdeztem, mire jó ez az egész. Mi történt?

— Semmi, señor, az égvilágon semmi!

Semmi, csak Granadában a Guardia Civil embereinek egész csapata kísért. A sofőr pedig parancsot kapott, hogy minden félórában jelentse a rendőrségen, hol tartózkodunk.

Egy kis kávéházban, két megérdemelt konyak mellett a sofőr és én egymásra néztünk.

— Nagyon sajnálom, hogy belesodortam ebbe a kellemetlenségbe. Nem gondoltam volna, hogy így végződik. Garcia Lorca nagy költő, és most egy drámáját is játsszák Madridban.

— Igen — mondta csendesesen a sofőr — igen, uram, én tudom. Olvastam...

Katarína Benčíková, igazgató

Magyar iskolába járt? Sajnos, de való, hogy ezt a kérdést a legtöbb továbbképzőben, vagy munkahelyen kénytelenek bizalmatlanul feltenni az iskolából kikerülő fiataloknak. Hogy miért? Mert sokszor a legalapvetőbb szlovák szavakat sem ismerik és a szlovák helyesírás terén is nagyon hézagosak az ismereteik. Ezért a magyar iskolából kikerülő fiatalok csak nehezen, a nyelvi nehézségeket leküzdve juthatnak el a mesterségbeli tudásig, addig, hogy továbbfejlesztői és irányítói lehessenek munkájuknak. Néhány esetben – szerencsére elég ritkán – az a tévhit alakul ki a magyar lakosság körében, hogy ez a bizalmatlanság a nemzetiségnek szól.

Hogy mennyire helytelen ez az elképzelés, azt az a számos eset bizonyítja, melyben a magyar iskolában szlovákul tökéletesen megtanuló gyerekek kitűnően érvényesülnek a szakiskolákban, továbbképzők-

ben és felelősségteljes állások betöltésére teszik képessé őket.

A Radzovcei Kilencéves Középiskoláról elmondhatjuk, hogy helyesen neveli, tanítja a gyerekeket, úgy készíti elő őket az életre, hogy a tanulók a szlovák nyelv elsajátításával teljes értékű állampolgároknak érezhetik magukat és nyelvi tudásuk érvényesítésével mindenütt megállják a helyüket.

Katarína Benčíková, a Radzovcei Kilencéves Középiskola szlovák osztályainak igazgatónöje meglepéssel beszél a szlovák és magyar tanítók együttműködéséről, közös munkájáról.

Elmondja, hogy az ő – 468 tanulót számláló – iskolájukban a magyar osztályokban Klein Margit tanítónő oktatja a gyerekeket szlovák nyelvre. Ő szlovák és eredetileg a szlovák iskolásokat tanította, de a tanítókar úgy látta, a gyerekek nyelvi ismereteinek megszilárdítása szempontjából helyesebb

Foto: Šmotlák

ERŐSEBB, MINT A GYŰLŐLET

Ha el nem tüzelték volna a régi, zöldre festett padokat, neveink kezdőbetűit még ma is megtalálhatnánk a régi bútorokon, egymás mellett jó mélyen befaragva a puhafába. Jó barátok voltunk mi ketten Józsiával.

Suhancok voltunk már, mikor aztán egy nyáron elhurcolkodtak tőlünk Józsiék. Azóta csak néhanapján találkoztunk mi ketten. Teltek az évek és az én volt iskolatársam – mint ahogy az már lenni szokott, megnősült. Később aztán azt hallottam, hogy elvált. Most is csak annyit tudtam a házasságukról, hogy évek óta külön élnek. Az alig néhány hónapos kislányt az asszony szülei nevelik. Józsi valahová Csehországba ment dolgozni, felesége meg itt dolgozik Bratislavában, valamelyik gyárban.

* * *

Azon a napon az utcán mindenütt ünneplőbe öltözött emberekkel találkoztam. Vezeték a pöttömnyi kis emberpalántákat az iskola felé... A már fáradt nyárvégi nap sugaráig mintha a kicsinyek tiszteletére ki akart volna tenni magáért, ezen a napon

valamivel erősebben sütött, mint máskor. Az elsőosztályosok a helyzet komolyságához illően lépegettek szüleik mellett, majd megálltak a hatalmas hársfák alatt az iskola bejáratánál.

Kellemes melegség futott át rajtam. Az iskolaév kezdete – juttatták eszembe a kis nebulók gyermekkoromat. Magam is megálltam az iskolaudvaron, hadd térjen vissza, gondoltam, legalább néhány percre, a gyermekkor.

Úgy kilenc óra felé, mikor már megkezdődött az ünnepség, keserves sírásra letünk figyelmesek. Egy kislány jött az iskolaudvarra, jobban mondva hozták őt. Egy öreg néni vezette. Megismertem, Józsi anyósja volt. A gyerek macacskodott, úgy látszott, nem akarta magával hozni a táskáját. Mikor nagynehezen aztán mégis bejutottak az iskolaudvarra és nagymamája elengedte kezét, apró lábát szaporán szedve, elkezdett szaladni – egyenesen hazafelé.

Az emberek persze csodálkoztak, az ünnepély félbeszakadt, amíg visszahozták a

még mindig macacsul ellenálló emberkét, s keserves bömbölése közepette tovább folyt az ünnepi műsor.

Hazafelé tartva odamentem Juli nénihez, aki láthatóan nagyon restellkedett a dolog miatt.

– Életemben nem láttam még ilyen kölyköt, pedig én is felneveltem már néhányat, – mondta keserűen az öregasszony. – Az én gyerekeim boldogok lettek volna, ha azt kapták volna enni, amit ő. Reggel, ha azt kérdezem tőle, mit akar reggelizni, akkor először rendszerint vajás kenyeret kér, meg tejet, de amikor azt elé teszem, mást gondol, kijelenti, hogy ő most kakaót akar inni. Az én gyerekeim napkeltekor keltek, kaptak egy karaj kenyeret és elmentek libákat őrizni a tarlóra, meg a gazdák teheneit, disznait legeltetni. Soha nem láttam még ilyen macacs szófogatlan gyereket.

– Irok az apjának –, panaszkodott tovább a néni –, gondoskodjanak róla ők, tegyenek vele valamit, mert minden reggel mégsem húzhatom erőszakkal az iskolába.

nevelő iskola

reá bízni a szlovák nyelv oktatását a magyar osztályokban, tekintve, hogy magyarul is jól tud.

Erre az intézkedésre nem azért volt szükség, mintha a magyar tanítók nem tudnának szlovákul, mert Futó Ernő igazgató, Csomor Béla, Kovács Gyula meg a többiek nyelvi tudásában senki sem találhat kifogásolni valót, de mégis szebb, jobb kiejtéssel tanulnak beszélni a gyerekek, ha valaki mint anyanyelvét tanító pedagógus vezeti be őket a tudás rejtelmibe.

A példás együttműködésnek, jó nevelői módszereknek köszönhető, hogy a radzovcei magyar gyerekek a politechnikai oktatásban megismerik a tárgyak, munkaeszközök, szerszámok szlovák nevét, a testnevelési órán pedig elsajátítják a tornaszerek, mozdulatok szlovák és magyar kifejezését, a Micsurin kertben megtanulják a mezőgazdasági munkák és termények szlovák elnevezését. Így nekik, ha mezőgazdasági iskolába, vagy ipariskolába mennek, nem lesznek nyelvi nehézségeik, a fiúk pedig, akik később katonai szolgálatra mennek, nem állnak tehetetlenül a gyakorlatok alatt és nem érzik idegeneknek magukat a szlovák és cseh bajtársaik között.

Azt már mondanom sem kell, hogy a radzovcei iskola nevelő módszerei helyességének ez csak az egyik oldala. A másik ugyanilyen helyes és követésre méltó.

– Mi az életre neveljük a gyereket – mondja a törekeny, szőke igazgatónő –, aki e felelősségteljes állás mellett még a községi könyvtáros szerepét is betölti és a nemzeti bizottságon is dolgozik. – Azt akarjuk, hogy tanulóink a tudás szilárd alapjával hagyják el iskolánkat. Úgy irányítjuk őket, hogy pályaválasztásukat alaposan megfontolják, hogy úgy válasszanak hivatást, hogy egész életükben kitartsanak mellette és szívvel, lelkesedéssel dolgozzanak.

Ez irányú törekvéseiknek világos bizonyítéka a sokoldalú politechnikai oktatás, a

jól irányított Micsurin-kerti munka és a kimutatás, mely a végzett növendékek pályaválasztási arányának megoszlását tartalmazza. A legtöbb gyerek a mezőgazdasági iskolát választotta, azután következnek az ipariskolát, meg a bányászatot választók száma.

Az idei tanévben még jobban megszilárdul a Radzovcei Kilencéves Középiskola céltudatos munkája, mely a gyermekek munkára, életre való nevelésére törekszik. Egyesítik a szlovák és a magyar igazgatóságot, kibővítve a čakánovcei iskolával – így a szlovák és magyar tanítókollégák még közvetlenebb egymást segítőssel dolgozhatnak, nevelhetik a radzovcei, šiatoroši, bukovinkai, čakánovcei emberpalántákat.

*

500 tanulót befogadó iskola! Tág, napfényes folyosója még festékszagú – hiszen alig két éve készült el. Egészséges, szép tantermeiben a falusi és tanyai gyermekek százai szívják magukba a tudást. Politechnikai műhely – a gyermekek legkedvesebb tartózkodási helye, kémiai laboratórium, amelyet valamikor csak a főiskolákon láthatott az ember, a raktárban tizenkét ezer korona értékű tanszer – könyv, fűzet, vonalzó, hegedűk, harmonikák. Milyen bőkezű is a mi társadalmunk, hazánk, ha gyermekei, jövő nemzedékünk neveléséről van szó!

Természetesnek, magától értetődőnek érezzük, hogy a radzovcei magyar gyerekek – akiknek tanítóik megmagyarázzák szocialista hazánk bőkezűségét, gondoskodását, akik e gyönyörű iskolában élvezik társadalmunk nagyszerűségét – úgy tanulják a szlovák nyelvet és úgy készülnek az életre, a munkára, hogy mindazt, amit hazánk az ő nevelésükre fordít, munkájukkal, szorgalmukkal öntudatos hazafiakként meghálálhassák.

Harasztiné M. E.

Köszöntjük szeptember kilencedikét, a bányásznapot, bányászainkat, akik önfeláldozó munkával dolgoznak, fejtik a szén, az ércet, a föld kincseit, hogy egyre szebb és gazdagabb legyen hazánk.

FLORENTA ALBU:

Bányában

Itt fekete minden;
hiányzanak innen a színek.
A mélység korom-fekete,
s a pillanatok,
melyek vonatként kapcsolódnak egybe,
mikor a tárnán végigdübörögnek,
mind feketék.
És forróak a dalok, s feketék, mint a
mélység.

Itt a bányában
minden feketébe borul.
Csakis az emberek
hózzák le a mélybe
színeiket.
Ők hózzák le a színek végtelenjét –
a gondolat, a vágyak,
az emlékek és álmok színeit...
S mikor ezek mind együvé vetülnek,
kigyúl a fény.

Igen, a bányamélynek,
hová napfény nem villant még soha,
egyetlen Napja – az ember.

Tóth Mihály

Öreg vagyok én már ahhoz. És én ismerem a legjobban ezt a gyereket, éppen olyan mint az anyja... Ő is, ha valamit bevett abba a konok fejébe, abból soha nem engedett. Mikor megtudta, hogy Jóska össze-szúrta a levét valakivel ott Csehországban, szó nélkül otthagya az urát. Később aztán kiderült, hogy csak pletyka volt az egész. De akkor már nehéz volt összefoltozni azt a törött szerelmet. Pedig valamikor de boldultak egymásért! Nem is lett volna jó vége, ha nem lehettek volna egymáséi! A nagy herce-hurca után aztán már Jóska nem akart engedni. Azt hajtogatta, miért hurcolták meg az ő becsületes nevét faluszerzte, hogy az ilyen csúfság után már soha többé nem él együtt a feleségével. És a gyerekek is éppen ilyen konok, keményfejű, mint a szülei, de legfőképpen az anyja...

Már hónapok óta minden lefekvés előtt az ujján számlálta, hányat kell még aludnia, amíg az iskolába megy. Nagyon készülődött az iskolába. A múlt héten aztán minden átmenet nélkül megváltozott. Azt mondta, hogy ő csak az édesapjával, meg az édesanyjával megy el az iskolába, mert a szomszédgyerekeket is a szüleik kísérik. Fel se igen figyeltem a gyerek dűnnyögésére. Azt hittem, hogy csak nyugóskodik, mint már olyan sokszor csinálta.

De ma reggel ordítva kelt fel, azt kér-

dezte hol van az apuka, meg anyuka. Rugdalódzott, kapálódzott, hiszen látták, hogy alig tudtam elcipelni az iskolába. Szégyenkezmem kell miatta az egész falu előtt. Hát, ez bizony így tovább nem mehet! Holnap lesz a napja, hogy hazahívom az apját, anyját, csináljanak vele valamit!

Juli néni elkezdett pityeregni, elbeszélgetett még a fiatalokról, panaszosan, öreg asszonyhoz illően mondta el bánatát, keservét, aztán elbúcsúztunk egymástól.

* * *

Négy, vagy öt nap múlva találkoztam újra a kis Józsiával. Az apja jobb-, az anyja meg baloldaltól fogta a kezét, így kísérték az iskolába. A gyerek hol az apjára, hol az anyjára pislantott pajkosan, boldogan és eltérően a többi gyerektől, akik csak egyetlen táskával igyekeztek az iskola felé, neki két iskolástása volt a kezében. Az egyiket az apjától kapta, a másikat meg az anyja hozta neki.

Ki tudja, gondoltam magamban, a gyerek boldog pillantása nem hozza-e újra össze a szülőket és talán elfelejtik azt a négy évet, amit egymástól különélve töltöttek az életükben.

Mert a két ártatlan gyermekszem kérése gyakran erősebb a legégetőbb szenvedélynél – még a gyűlöletnél is.

SZÜLŐKNEK- gyermekéről

KIVÉTELEZÉS

Szinte észrevétlenül repült el a nyári szünidő és ismét megkezdődött a komoly munka gyermekeink számára, a tanulás. Mind jobban bizonyosodik, hogy a szülők, pedagógusok és gyermekek össz munkája nélkül szinte lehetetlen jó eredményt elérni a tanulásban, a nevelésben egyaránt.

Munkatársunk levele egy elég gyakori és kényes témát, a kivételezést érinti. Szeretnénk, ha mind a szülők, mind a pedagógusok hozzászólnának ehhez, valamint a nevelés további problémáihoz.

Nem én vagyok a hibás!

Katóka húgom tavaly végezte el az általános iskola negyedik osztályát. Egész évben szorgalmasan tanult s szinte szertartássá vált családunkban, hogy ebéd után a szobában ülve kézzel kézzel járt az ellenőrző könyve. Kató minden egyes osztályzathoz, bejegyzéshez alig titkolt büszkeséggel hozzáfűzte megjegyzését.

Eppen ezért volt fetűnő, hogy egyik nap ebéd után Kató nyomban felkelt az asztaltól és szó nélkül a hálószobába ment. Amikor benyitottam, a heverőn feküdt és a mennyezetet nézte. — Édesapa hív, gyere, mutasd az ellenőrződet — szóltam rá biztatóan. A kislány kijött, szája sírásra görbült és könyvét háta mögé rejtve bevallotta, hogy a tanító néni ma egy elégtelent írt be. — De nem én vagyok a hibás! — fűzte mindjárt hozzá. — Hát ki? — kérdezte részvevően édesanyám. — A tanító néni. Mert kivételez. Hegedűs Edit sem tudta a verset, mégis kettést kapott!

— Na látod! — szólt sokatmondóan közbe édesanyám. A múltkor Nagyné is panaszkodott, hogy a fia már kétszer vitt haza elégtelent, pedig tanul. Most majd elmegyek hozzá és megmondom neki a magamét! — mondta erélyesen édesanyám és Katóra mosolygott biztatóan.

— Majd én beszélek vele — zárta le a vitát apánk és azonnyomban felkerekedett. Elment az iskolába. Kitűnt, hogy Kató valóban nem tudott aznap felelni, míg Hegedűs Edit csak az egyik versszakot tévesztette el. Hogy a tanítónő igazat mondott, Kató nagy sírás után nekünk is bevallotta s megígérte, hogy saját hibáját sosem takarja majd azzal, hogy másra, ebben az esetben a tanítónőre hárítja.

Sose ítéljük el gyermekeink tanítóit csupán a gyermek állítása alapján. Győződjünk meg a valóságról, aztán mondjunk véleményt, de sosem a gyermek előtt. Még akkor sem, ha kitűnik, hogy a pedagógus valóban helytelen módszert alkalmaz. Ezt mondjuk meg neki, esetleg feljebbvalójának, de a gyermek előtt sose romboljuk az iskola és tanítók tekintélyét.

KOVÁCS ELVIRA

— Ne egyél bele, fiam! Majd két hét múlva, ha elkezd romlani...

SZÉLJEGYZETEK

EGY ÜVEGGYÖNGYÖKKEL TELI LÁDÁCSKA ötven évvel ezelőtt még elég volt arra, hogy a fekete szépségeket kicsalagassa kunyhóik elé. Ezek a színes gyöngyök a fehéreknek földet, árut, barátságot hoztak... Így kezdte panaszát a hamburgi Die Welt című napilapban Oswald Strincer, a legnagyobb nyugatnémet bizsutéria-üzem, a trappenkamp-i és neu-gablonz-i gyár vezetője, aki valaha az észak-csehországi Jablonec vidékén virágzó bizsutéria-gyártásnak volt az „atya-istene”. Majd így folytatja: Ma már az afrikai asszonyok „viselik” gyöngyeiket. Ilyen ruhához emilyen gyöngyöt, olyanhoz pedig amolyan viselnek. Megszabják a színeket, formákat,

díszítéseket. Ezelőtt néhány évvel még 200, 100, 50 csomagszámra kaptunk rendeléseket Afrikából, ma azonban már 10-tucatnyi rendelés is ritkaságszámba megy...

Mi történt, talán olyan rosszul megy az afrikai nőknek az utóbbi négy esztendőben? Erre is választ ad Strincer úr: „Az afrikai üzletemberek Csehszlovákiából rendelik a bizsutériát!”

Strincer, aki 1938-ban olyan boldogan vette Jablonec „visszatérését a birodalomba”, hiába potyogtatja üzleti könnyeit. Nemcsak Afrika, hanem a földkerekség minden országában Jablonec, nem pedig Neu-Gablonz bizsutériájáról álmodnak a nők. És elképzelhetjük, mit érzett e „szudétavidéki” származású néhai honfitársunk, ha esetleg meghalotta Franciaország prágai nagykövetének elismerését, amit az elmúlt hetekben fejezett ki a Jablonecben rendezett bizsutéria-kiállításán: Ezek a gyártmányok világviszonylatban is tökéletesek... Teljesen versenyképesek a párizsi divatkirály Dior bizsutériájával!

Versenyképesek? Hát persze, hiszen Dior is Jablonecben vásárol!

TIZENEGY ORVOST HÍVTAK EGY FRANCIA MUNKÁSHOZ, aki a nyugat-németországi Freiburg város egyik drúházában szívvrohamot kapott. Végre, amikor másfél óra múlva megérkezett a tizenkettedik, már csak a beállott halált állapíthatta meg. A hatóságok kénytelenek voltak megindítani a nyomozást, melynek folyamán mind a tizenegy orvos talált „elfogadható” kifogást embertelen kötelességmulasztásra. Az egyiket nem költötte fel a titkárnője, a másik éppen rendelt, a harmadik pedig pillanatnyilag autóját kénytelen volt rendbehozni, mivel egy előkelő beteghez készült — a szomszédos „baráti” Franciaországba...

AMI KÉSÍK, NEM MŰLIK — valahogy így lehetne megmagyarázni azt a kis hírt, mely a minap számolt be az Amerikai Egyesült Államok volt elnökének, Eisenhowernek nyugdíjaskénti foglalatosságairól. A hetvenéves Ike most tette le a sofőrvizsgát. Felőtt korban töltött élete nagyobb részén át szárnysegédnek, titkárnak és komornyikok serege vette körül úgy is mint hadseregtábornokot, úgy is mint köztársasági elnököt. Most kényszerült arra, hogy maga vezesse kocsját, sőt egyéb emberi kötelességeinek is végre sajátkezűleg tegyen eleget. Amint Amerikából hírlíki, sok mindent lesz még kénytelen megtanulni az öreg nyugdíjas... Például önállóan feltárcsázni telefonján barátjait és golfpartnereit! Eddig erre sem volt gondja... Hiába, ami késik, nem múlik, egyszer mindenki kénytelen elindulni az élet nehéz útján!

—se—

Sajnos, nem mindenki magas és karcsú, még akkor sem, ha fiatal. Ez azonban igazán nem ok az elkeseredésre. Öltözködésünket úgy kell irányítanunk, hogy ne hátrányait, hanem előnyeinket juttassuk kifejezésre. Az erősebb alakú leányok, aszszonyok kerüljék a sok díszet, a nyakban viselt biszutériát.

A mai divat kitűnő lehetőségeket nyújt azoknak is az öltözködésre, akik nem éppen nádszárderekek. Leszer vonalát kihasználva sikkesek, csinosak és jól öltözöttek lehetnek az alacsony, molett nők is.

1. Az egyszínű, kétrészes ruha díszje a kissé álló nyakpánt és két zsebfezdő. Előnyös az érdekesen szabott ujj és a hosszú mellbevarrás.

2. Aprómintás selyemből vagy ripszből készült alkalmi ruha díszje a lazán megkötött, alakot hosszító nyakkendőszerű gallér.

3. Csinos és célszerű ez az ugyancsak kétrészes, szűk szoknyájú ruha. A könnyű járást a szoknyán hátul elhelyezett mély hól teszi lehetővé.

4. A szép pepita ruha egyetlen előnyös díszje az egész hosszát átszelő keresztbeszabott pánt. Az öv bedolgozott. Kesztűvel, finom biszutériával viselve ünnepi alkalomra is megfelel.

5. Mindig divatos az azonos anyagból készült ruha és kabátgyűttes. A ruha érdekessége a nyakat és elejét díszítő tűzés. A kabát hosszú fazonja ugyancsak nyújtja az alakot, s nagyon szép az ujja szabása.

Keresztrejtvény

Vízszintes:

2. Antonin Dvořák, a százhusz évvel ezelőtt született világhírű cseh zeneszerző fő műve, melyet 1893-ban komponált. 18. Ulrik és Éva. 19. Bécs külvárosa. 20. T. S. L. 22. Király, franciául. 23. Tiltás egyik része. 25. Számjegy. 26. Orosz nőgató szó. 27. Európai köztársaság ismert rövidítése. 29. Dvořák operákat, gazdag invenciójú kamaraműveket, valamint zongora-, hegedű-, gordonkaversenyt stb. írt. Ezenkívül az időhöz méltóan egyházi zenét is szerzett (1877-1880). 31. Műanyag hazai rövidítése. 33. Jód (két régi) és urán (új) kémiai vegyjelei. 34. Udvardy Ferenc. 36. Időszak (ék. felesleges). 37. Enyém, latinul. 38. Törvény, latinul. 39. Nem egészen apa. 40. Zsidó király (11. sz.). 41. Szegény, németül. 43. 1903-ban komponált Dvořák-opera. 45. Nilus, szlovákul. 46. Nem nekem. 49. Lustaság, franciául. 50. Egy bizonyos színén. 52. A nullás list jelzője. 53. Hősköltevények. 55. Nem én. 56. Y. A. 57. Dvořák-mű (1878-1886). 58. Dor-re-mi-fa... 59. Orosz helyesítés.

Függőleges:

1. Gyors cseh tánc, zenei nyelvét, mely a cseh népzében gyakorkéznek, Dvořák gyakran ismertette műveiben. 2. Igen öreg angolszász. 3. U. L. 4. Dvořák-opera (a nyíl irányában folytatva). 5. Érc. 6. Idevalósi. 7. ...-Regia (városnév). 8. Súlyegység (mm = m). 9. Angol drámaíró (kiejtve). 10. Hideg, csehül. 11. A bor. 12. Kifogás, latinul. 13. Fül, németül. 14. Bőrfajta. 15. István és Ti-

bor. 16. Falusi leánynév. 17. Meseopera, J. Kvapil szövegére, melyet 1901-ben adtak elő. Dvořák-opera, különben is az egyik legnépszerűbb cseh operák közé tartozik. 21. Cipellő. Eppen úgy, latinul. 28. Ősi szláv hallgató. Dvořák révén vált világszerte ismertté. 30. A sírós munkát végezi. 32. Dvořák-opera és főhős. 35. Ilyen tyúk is van. 39. Adományozok. 42. SEA. 43. Angol kötőszó. 44. Vese, latinul. 47. Azonos betűk. 48. Számárhang. 50. Ferenc László. 51. N. C. 53. Állat lakhely. 54. Ad - népiesen.

B. P.

Keresztrejtvényünk megfejtését (a vízszintes 2., 29., 43., 57. és a függőleges 1., 4., 17., 28., 32.

számú sorokat) legkésőbb 1961. szeptember 20-ig kérjük beküldeni a rejtvenyszelvényvel együtt. Minden öt hibátlan megfejtésért könyvjutalmat küldünk.

A 17. szám helyes megfejtése:

Republika Populară Română; Erdély; kőolaj; Tirgu Jiru; Enescu; Groza; Igazság; Zsil; regiuni; erdőség; Ploesti; Arhezi; Gheorghiu Dej; Ieu.

Jutalomban részesülnek:

Arva Erzsébet, Košice; Szokan Béláné, Plešivec; Berek Istvánné, Levice; Lackó Anna, Dun. Streda; Mihalik Mária, Dun. Streda; Veszprémi Ferencz, Nové Zámky, Gobis Árpádné, Včelnice; Patrik Júlia, Nitra.

1	2	3	4	5	6	L	7	8	9	10	11	M	12	13	14	15	16	17
18		19			20	21		22			23	24		25				26
R	27	28		29					30						31	32		S
33			34	35	36			37			38			39		40		
41			B				42	O		43	44					45		
46	47		48	49		50					51	52		53		54		
55		56		57				V		A				58		59		

GYEREKEKNEK

KRISTA
BENDOVÁ:

MESE A MESÉRŐL

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szép mese a kiscicákról.

Találjátok ki, gyerekek, hol lakott az a mese? Hát hol is másutt – egy könyvben. Ha a gyerekek a könyvet felnyitották, sok képet láttak benne. A képeken a kiscicákat. Egyik fehér, másik fekete, harmadik foltos, negyedik cirmos és az ötödik – milyen is? Olyan tarkabarka. Szalagcsokorral a nyakán.

A képek alá odairták, mi mindent csináltak a kismacsák: hogyan ittak tejet, fogtak egeret, játszottak bújósdit. Még azt is megirták róluk, hogyan mosakodnak. Egy, kettő, három – végignyalja a cicá a talpát és lemossa vele a bundácskáját. Egy, kettő, három – megnyalja a másik talpát, megmossa az orrahegyét.

Nas, hát ilyen mese lakott abban a képeskönyvben.

Ha anyuka vette kezébe a könyvet, máris folyt belőle a mese. A gyerekek hallgatták, és nagyon tetszett nekik. De az a könyv – csakúgy, mint a többi könyv –

nem közönséges holmi volt ám, hanem bűvös erő lakozott benne. Valahányszor anyuka felnyitotta, mindig egy és ugyanazt a mesét kezdte mesélni és sohasem tévesztette el.

Egy napon azonban a kis Jancsi vette le a polcra a könyvet. Először összefirkálta ceruzával. Utána megnyalozta az ujját s dörzsölni kezdte a képeket. Aztán – képzeli jétek csak – kitépett minden lapot. Végül pedig a könyvet a sarokba hajította.

Estére hazajött anyuka. Azt mondta:

– Olvasok nektek a kiscicákról.

Megőrültek a gyerekek. A kis Jancsi is örült. Csakhogy a könyvet nem találták. Keresték, keresték, de hiába – mintha a föld nyelte volna el. A sarokban néhány piszkos lap feküdt, de az már nem is volt könyv, hiszen kiröppent belőle a mese. Nem látszottak a képek, el sem lehetett olvasni.

A gyerekek sírva fakadtak. A kis Jancsi is sírt. Anyuka azt mondta:

– A mese csak ott marad meg, ahol szeretik és jó gondját viselik.

AZ ÖT KENYÉR

Egy teherhordó munkás minden reggel elment a város piacra és ott öt kerek kenyeret vásárolt. Így történt ez hosszú időn át, nap nap után.

Egyszer a kenyérárus megkérdezte a teherhordótól:

– Kérlek, mondd meg nekem, miért veszel te nap mint nap mindig öt kenyeret?

A teherhordó elmosolyodott, azután komoly hangon így felelt:

– Megmondom neked. Egy kenyeret én magam eszem meg, kettőt kölcsönadok, kettővel pedig adósságot törlesztek.

– Nem értem a beszédedet – felelte a kenyérárus. – Kérlek, magyarázd meg nekem szavaid értelmét!

– Legyen hát kívánságod szerint – válaszolta a teherhordó munkás. – Ime a magyarázat:

– Egy kenyeret magam eszem meg, kettőt a fiainak, a másik kettőt pedig öreg szüleimnek adom.

(Indiai népmese)

ANYU MONDD!

Lebarnul a napozástól
jegesmackók lába, karja?
S a gölyának, mikor repül,
hol forog a légcavarja?
Létezik egy pettyes gomba.
Nagyon szép, de nagyon mérges.
Mi haragította meg őt?
Mondd meg nekem, anyu édes!
Mit csinál a szél, ha nem fúj
és a Hold ott fönny az égen,
miért éppen akkor kel fel,
mikor én már alszom régen?
Százlábúék fiacskája
sok cipőt nyúz vízben, sárban?
És a napfény lámpásába
honnan került villanyáram?
Almafácskánk miért bújik
épp tavasszal lombruhába?
Hiszen télen öltözetlen
ázik-fázik minden ága!
Mentőövvel tanult úszni
krokodilus, potyka, foka?
És a béka miért ugrik
eső előtt épp a tóba?

Anyu, mondd...?! Vagyis...-ne!
Inkább én beszélek gyorsan,
hiszen én már elsős vagyok,
ma is iskolában voltam.
Nemsokára olvasok majd,
számolok is, írok szépen
s tehelyetted most már sokszor
szám meg betű felel nékem!

Rényi Magda

Kršáková Klára nyári öltözéke ez a bunda. Jó szolgálatot tesz neki, amikor a hús minőségét ellenőrzi

-36 C fokon

Bratislavában fagy. Időnként eléri a -40 C fokot is. – Természetesen nem az utcán, sem a strandon – ott még tart a szép idő –, hanem a bratislavai fagyasztó-üzemekben, ahol a gyümölcsöt, zöldséget és húst fagyasztják, konzerválják, hogy az év bármelyik szakában hozzájuthassunk a teljes vitamintartalmú friss és szép áruhoz. Ma már sokan tudják, hogy az élelmiszereket fagyasztással tartósíthatjuk jobban.

Most azonban nem a zöldségről, gyümölcsről és a kész ételekről, hanem a húsról akarunk beszélni. A fagyasztott húsról, melyre indokolatlanul annyi rágalmat szórnak az emberek.

A hús nagyon fontos és kedvelt étel, de az a tulajdonsága, hogy hamar romlik. A fagyasztással való konzerválás már számos országban elterjedt konzerválási mód és nagy közkeveltségnek örvend.

Amint beszélgetésbe elegyedünk az üzem munkásaival, elmondották, hogy még a legnagyobb ingyenc sem tudja megkülönböztetni, melyik a fagyasztott és melyik a friss hús, ha már elkészítik. A prešovi fagyasztó-üzem munkásai különféle ételeket készítenek fagyasztott húsból s meghívták a dolgozókat kóstolóra. Mindenki kétféle húst kapott s egy kérdést, állapítsák meg, melyik tál étel készült friss, s melyik fagyasztott húsból s a kettő közül melyik ízlett jobban. Egyik az egyik fajtát, másik a másikat jelölte meg. Amelyik jobban ízlett, az volt a friss húsból készült étel – mondták. Ekkor nagy nevetés közben kiderült, hogy valamennyi étel fagyasztott húsból készült.

Beszéd közben beléptünk az üzembe, ahová a vágóhídról szállítják a még meleg húst. A hatalmas pultokon szedik szét és

osztályozzák külön-külön dobozokba rakva a karajt, combot, lapockát. Mikor már a hús $+4\text{ C}$ fokra lehűl, elvándorol a fagyasztóalagútba, ahol 40 C fokon hidegen csonttá fagy. Ekkor kerül a raktárakba, ahol a hőmérséklet már csak -18 C fok. Mindez ideig az elsőosztályú hús színe, tápértéke olyan, hogy minden fogyasztó megelégedésére szolgálhat. Hogy mégis miért kerül az üzletekbe sokszor barna színű, kevésbé értékes hús, annak a helytelen módon való szállítás és az üzletekben való helytelen tárolás az oka, mert ezen a téren nagyon sokszor megsértik az előírt szabályokat. A hús hőmérsékletének ugyanis nem szabad -12 C fok alá süllyednie. Tilos a fagyasztott húst felolvasztani és ismét fagyasztani. Ha a hús a pulton hever a hirtelen felolvadásnál sok lé kicsúrog belőle, s így csökken a tápérték. Ezen a téren kereskedelmünknek még sok pótolnivalója van. A fagyasztott húsnak a legfeljesebb faluban is fagyasztott állapotban kell a vevőhöz jutnia. Az üzletekbe mindenütt kell jég szekrényt vagy mélyfagyasztó-pultot szerelni. Az elárúsítókat szigorúan utasítani kell, hogy hogyan bánjanak a fagyasztott hússal.

A háziasszonyok figyelmébe ajánljuk, hogy a megvásárolt fagyasztott húst ne tárolják nyersen. Hagyják a szoba hőmérsékletén felolvadni, ha gulyást vagy paprikást, esetleg pecsenyét akarnak belőle készíteni, s így darabolják fel. A sültnek szánt húst felolvadás után forró sültöbe tesszük, hogy a húson képződött hártya megakadályozza a húslé kifolyását. Ha levest főzünk a húsból, még fagyott állapotban tegyük a fazékba, hogy a leves jóízű legyen.

Ha mindezt pontosan betartjuk, valóban jó minőségű hús kerül az asztalunkra.

– sk –

JÓ ÖTLET

Rendes diákjaink könyveiben, füzetjeiben ritkán látunk zsirfoltot, de ha néha előfordul, benzin és magnézium keverékével eltávolíthatjuk. A masszát rákenjük a zsirfoltra. Amint megkeményedett, leszedjük és egy ronggyal letöröljük. Ha még nyoma volna a zsirfoltnak, ezt az eljárást megismételjük.

A fagyasztásra szánt hús

A még meleg húst ügyes asszonykezek osztályozzák

(Foto: J. Zelený)

A „DOLGOZÓ NŐ” megjelenik kéthetenként. Kiadja a Csehszlovákiai Nők Szlovákiai Bizottsága, Bratislava, Októbrové n. 12. Felelős: Turi Mária főszerkesztő. Szerkesztőség: Bratislava, Októbrové nám. 12. Telefon: 344-21, 220-25. Nyomja: Polygrafické závody, n. p., závod 1, Bratislava. Terjeszti a Posta Hírlapszolgálat. Megrendelhető minden postahivatalnál és kézbesítőnél. Évi előfizetési díj 18,20 Kcs. Egyes szám ára 70 fillér. K-21*11501

Augusztusi találkozás

Ot éve annak, hogy a Tatra környéki ifjúság elhatározta, megmássza a Magas-Tátra valamelyik hegycsúcsát és itt hagyja jövő a moszkvai ifjúsági fesztivál felhívását. A probléma csupán az volt, melyik hegycsúcsot válasszák. Amikor megtudták, hogy 1913. augusztusában V. I. Lenin és barátai lengyel oldalról feljutottak a Rysy-re, már nem volt kétség választásukat illetően. Ugyanakkor megérlelődött bennük az a gondolat is, hogy minden év augusztusában válják hagyományossá ez a hegymászás, külföldi barátokkal közösen. A második évben már ezer fiatal találkozott augusztusban a Tátrában és tavaly, a negyedik évben már 1600 hazai és külföldi fiú és leány mászta meg a Rysy-t.

Az ez idei ötödik nemzetközi találkozóra, melyet ismét augusztus 18–20-án rendeztek, csaknem 10 000 fiatal jelentkezett. A külföldi vendégeket a moszkvai, kujbisevi, grúzai, NDK-beli, lengyel, magyar, sztrák, marokkói, iráni csoportok és a franciaországi 36 ifjú kommunista képviselték.

Sajnos, az időjárás szeszélyei kiszámíthatatlanok és éppen a találkozó napjaiban hűvös időjárás, sűrű eső szakadt a Tátrára. Ennek ellenére három nap folyamán több mint ötezren vállalkoztak a hegymászásra. A Béke-tavakon túl azonban nem jutottak el az első és második napon az ifjú turisták, mivel a Tátrai Hegyi

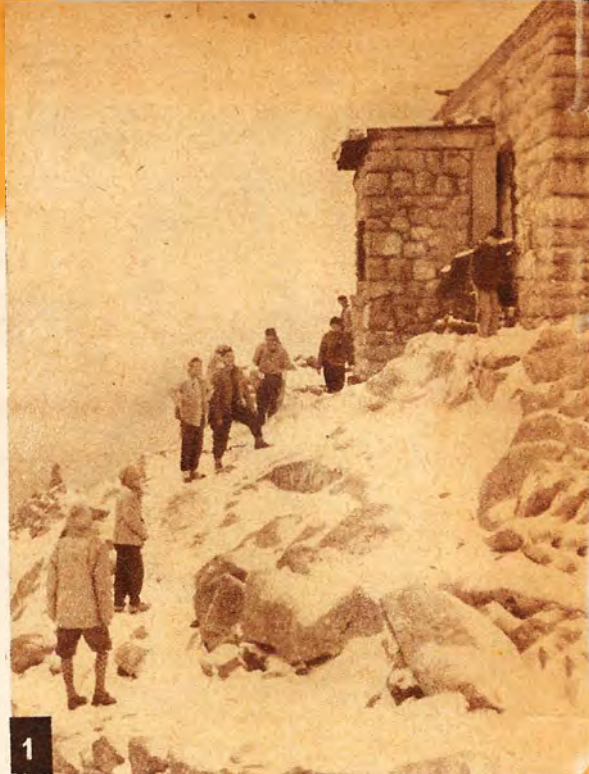
1. Augusztusban ennyi hó! – Bizony, jölesik egy kis pihenő a meleg turistaházban

2. Az emlékkönyvbe bejegyzett nevek tanúskodnak az ez évi nagy létszámról

3. Az út legveszélyesebb szakaszán a sziklához erősített láncok segítettek

4. A megérdemelt jelvény

Foto: K. Švarc

1

2

először voltak a Tátrában, nem győztek lelkesedni. Sem az eső, sem a hideg nem tartotta őket vissza attól, hogy elinduljanak a Rysy-re vezető több mint ötórás túrára. Ma már munkahelyeiken jelvényeik és élményeik tanúskodnak a szép kirándulásról.

A Magas-Tátra tehát ismét tanúja volt annak, hogy a világ ifjúsága megérti egymást, vágyik a barátság, haladás és béke után. S a Rysy-re való mászás ezzel az eredményével is az olyan rendezvények sorába lép, amely évről évre nagyobb közkeveltségnek örvend majd a világ fiataljai körében.

J. H.

a hófedte csúcsokon

Szolgálat a gyakorlatlan hegymászókra való tekintettel, nem ajánlotta a további utat. A harmadik napon aztán a tapasztaltabb turisták kisebb csoportjai mégis feljutottak a Rysy legmagasabb pontjára elhelyezett V. I. Lenin-emléktáblához. A többiek a Váhsedlo turistaothonban várták meg a visszatérőket, ahol beírták nevüket az emlékkönyvbe és megkapták a jelvényeket, amelyek sokáig emlékeztetni fogják őket ezekre a szép és izgalmas napokra.

Maga a hegymászás azonban öncélú lett volna, ha a CSISZ KB, mint rendező nem gondoskodik gazdag műsorról a résztvevők számára. A V. I. Leninről tartott szeminárium, a Szlovák Nemzeti Felkelés emlékezetes helyeinek meglátogatása, az ének- és tánc csoportok fellépése, a könnyűatlétikai, futball-, voleyball-, ping-pong-mérkőzések és sportlövészetben rendezett viaskodások – mind hozzájárult ahhoz, hogy a sok ezer fiatal tanuljon és szórakozzon is.

Érdekes, hogy ez évben a résztvevők többségét leányok képezték. Egyes üzemek egész női kollektívái jelentkeztek, mint például a podbrezovai Vasművekből, a bratislavai Figaróból. Azok, akik

4

3